

**DOBŘÁ
ADRESA**

Z obsahu

Dvakrát o Tmavomodrém světě

Petr Jiška o výstavě A. Šimotové

Katolická hlídka (poválečná
demokratická publicistika)

Příloha: Jan Stern

Obsah:

Příloha

Jan Stern (36)

NOVÁ NAVIGACE: KLEPNĚTE!

První stránka (titulní):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na „Z obsahu:“ se dostanete na str. 2 (obsah). Klepnutí na malé obrázky a jednotlivé body „Z obsahu:“ Vás přenesou přímo na příslušné stránky. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ se otevrou naše internetové stránky www.dobraadresa.cz v aktuálním prohlížeči. Klepnutím na střed obrázku se dostanete na popisek a tiráž na str. 2.

Druhá stránka (obsah):

BYLO od č. 1/00: Klepnutí na jednotlivé body obsahu Vás přenesou přímo na příslušné stránky. Klepnutím na naši e-mailovou adresu se Vám otevře nám adresovaný dopis v aktuálním e-mailovém programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ a na popisek k obrázku na první straně se dostanete na první (titulní) stránku. Klepnutím na slovo „Obsah:“ se Vám zvětší obsah přes celou šířku okna.

Další strany stránky (včetně druhé s úvodníkem):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na jednotlivé internetové resp. e-mailové adresy se Vám otevře příslušná stránka resp. se Vám nadepíše příslušný dopis v aktuálním programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ v levém nebo pravém horním rohu stránky se přesunete na str. 2 (obsah). Klepnutí na nadpis článku nebo na nadpis části článku (básně, povídky...) Vám zvětší první sloupec s textem článku přes celou šířku okna. Klepnutí na poslední řádek sloupce Vás přenesou na začátek dalšího. Klepnutím na poslední řádky článku (většinou je to podpis) Vám zmenší celou dvoustranu na velikost okna. Klepnutím na komentované obrázky se Vám zvětší příslušný komentář a klepnutí na něj Vám zase zmenší celou dvoustranu na velikost okna.

KLEPNĚTE SEM!

**DOBRÁ
ADRESA**

O čem se (ne)mluví

Honza Hanzl: **Kam zakotvila nová kotva** (4)

Jakub Šofar: **Tajný seznam V.** (8)

Karel Lišaj: **Naštvaný eseječek počtvrté... O patosu** (10)

Film a divadlo

Štefan Švec: **Ať zhebnou letci-hrdinové!** (12)

Tomáš Koloc: **Tmavomodrý zápisník** (14)

Honza Petruželka: **„Mor na ty vaše rody“** (16)

Hudba

Petr Novotný: **První deska Plastic People** (18)

Jakub Šofar: **CD čili Co Dělat?** (20)

Region

Miroslav Cingl: **Osmistá čtyřicátá sedmá sláva** (22)

Výtvarné umění

Petr Jiška: **Adriena Šimotová – papír, cit, člověk** (24)

Co se chystá

Laszlo Moholy-Nagy: **Od materiálu k architektuře** (26)

Literatura

Samuel Titěra: **Důmyslná hra s realitou
i se čtenářem** (28)

Internet

Miroslav Cingl: **Jak se stát (zadarmo) chytrým** (30)

Historie

Martin Groman: **Katolická hlídka** (32)

Podobrazník

Honza Hanzl: **Vyhraný** (36)

Na titulní stránce: motiv z obrazu od Adrieny Šimotové (viz. str. 24)

Dobrá adresa, kulturně-spoločenský časopis na internetu, číslo 7, ročník 2. E-mail: dobraadresa@first-net.cz. Vydávají Přátelé Dobré adresy. Šéfredaktor: Štefan Švec. Redakce: Miroslav Cingl, Martin Groman, Jan Los, Vladimír Novotný, Jan Petruželka, Kateřina Rudčenková, Viki Shock, Jakub Šofar. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Tayari. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce. Časopis vychází s laskavou podporou MK ČR. Redakci nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Technická podpora studio Grafín a FirstNet a. s.

Naši milí,

po půlroce jsme se rozhodli zorganizovat zase jednou setkání redakce... Následuje zápis ze schůze Dobré adresy dne 12. 6. 2001:

19.00 - U kavárenského stolu, rezervovaného na sedmou pro deset osob, sedí osamělý Radim Kopáč (bývalý šéfredaktor) a cosi si čte. (Radim si pořád cosi čte. Když si někdy nečte, cosi si píše.)

19.10 - Přicházíme já s Martinem Gromanem (rubrika Historie). „Kdy přijde Tayari?“ ptá se Radim Kopáč, „něco tu pro něj mám, když už je ten grafik.“ Odpovídám, že přijde brzo.

19.15 - Přichází Lenka Nejezchlebová (rubrika Divadlo). Tváří se vesele.

19.20 - Viki Shock (maskot redakce) posílá SMSku: „Přijdu do půl hodiny a se mnou přijde Chaos. A propos: přijde Jakub Tayari?“ Odpovídám, že přijde brzo.

19.35 - Lenka Nejezchlebová se nudí. Přesto se stále snaží tvářit vesele.

19.50 - Lenka Nejezchlebová je otrávená. Přesto se ještě občas snaží tvářit vesele. Naštěstí přichází Viki Shock. „Už je tu Tayari?“ ptá se.

20.00 - Viki Shock a Radim Kopáč si i na šesté vybidnutí servírky odmítají cokoliv objednat.

20.15 - Snažím se nadhodit téma „Dobrá adresa“. Lenka Nejezchlebová rezignovala na jakékoliv tváření.

20.20 - Přichází Jakub Šofar (předseda Přátel DA). „Kde je Tayari?“ ptá se, „musím hned zase pryč a něco tu pro něj mám.“

20.25 - Volám Jakubu Tayarimu. Má tam záznamník. Radim Kopáč a Lenka Nejezchlebová se zvedají a odcházejí.

20.30 - Jakub Šofar se ptá, co bychom každý dělali s deseti miliony korun. Za takové otázky se platí. Volám kamarádu Abdulovi, aby prozkoumal bezpečnostní zařízení Šofarova bytu.

20.35 - Šofar se zvedá a odchází. Odvolávám Abdula. Zůstáváme ve třech.

20.40 - Viki Shock vyhlašuje program „Dočkat se Tayariho“. Martin Groman se usmívá. (Martin Groman se pořád usmívá. Když se někdy neusmívá, chechtá se.)

20.50 - Viki Shock vysvětluje, proč už půl roku do Dobré adresy nic napsal. Na oplátku na místě vymýšlí dvanáct či patnáct nových rubrik, které pro příště každý měsíc zaplní.

21.00 - Vyhlížíme Tayariho.

21.10 - Shock imituje Kopáče. Není to špatné.

21.25 - Při každém otevření dveří k nim obracíme hlavy. Místo Jakuba Tayariho ucházejí samé hezké slečny. Nikdy bych nevěřil, že mě někdy zklame pohled na pěknou holku místo na vytáhlého chlapa.

21.30 - Viki Shock začíná nadávat na českou literaturu. Dnes už s tím nepřestane.

21.35 - Krize. Máme zvukové halucinace Tayariho kroků a hlasu. Stíny za okny připomínají Tayariho postavu. Prchavé fantomy cigaretového dýmu získávají tvar jeho profilu. V očích máme velká Těčka.

21.40 - Náhodný bezbranný návštěvník je zvolen Tayarim. Než mu to stačíme říct, odchází. Nezbývá než čekat dál.

21.45 - Viki Shock stále nadává na českou literaturu.

21.55 - Fanfáry, slavobrána, čestná salva, mažoretky. S akademickou tříhodinkou zpoždění uchází Jakub Tayari. Je zklamán, že na mejdanu je tak málo lidí. Přesto se přidává k Vikimu Shockovi a nadává na českou literaturu. Probouzí se ve mně žurnalistická dravost a píšu si citáty obou pánů, abych je mohl později publikovat nebo kteréhokoliv z nich pod pohrůžkou publikování vydírat.

22.05 - Viki Shock na chvíli přestává nadávat na českou literaturu a začíná nadávat na české knihovnictví.

22.10 - Mírně dezorientovaný Jakub Tayari stále vyvíjí, co mu všichni ti, co odešli, chtěli, proč mu to chtěli, kdy mu to chtěli i a chce-li vůbec ještě někdo něco, co by měl chtít.

22.15 - Viki Shock opouští české knihovnictví a vrací se k české literatuře. Je zjevně v dobré náladě a podepisuje mi výroky své i nesvé. Pivo v lokále je shledáno drahým a změna prostředí tedy záhodnou. Zvedáme se, Shock s Tayarim odcházejí jinam a my s Gromanem domů. Poslední slova Jakuba Tayariho zní: „Doufám, že brzy pro mě zase něco zorganizujete...“

Dobrá adresa je tentokrát reportážní. Sešly se nám hned tři příspěvky o zážitcích autorů z různých akcí. Jeden najdete jako první článek čísla, druhý v nové nepravidelné rubrice Region a třetí nad těmito řádky. Všechny texty obsahují přesné chronologické řazení. Je to náhodná kumulace, ale v čísle najdete naštěstí i spoustu jiných zajímavých věcí, stačí se podívat do obsahu.

Štefan Švec

K
a
m
za kotvi, la
nova
kotva

Převtipnělí moderátoři konečně uvádějí první soutěžní píseň, takže se dostáváme k tomu, proč jsme sem přišli. Písni bude celkem třináct, většinou zpívaných na halfplayback (česky poloplayback).

za kotvi, la
nova
kotva

Od 21. do 24. června 2001 se v Děčíně konal mezinárodní hudební festival s trefným, případným a přiléhavým názvem *Mezinárodní hudební festival Děčín 2001*. Jakkoliv se většina hudebních festivalů, a zvláště těch mezinárodních, snaží z hlediska žánrů někam co nejrychleji zařadit, v Děčíně bylo možné během pěti dnů slyšet skoro všechno, od dechovky přes Pétu Muka až po house (nemyslím drůbež).

Problémem děčínského festivalu je, že sám neví, čím chce vlastně být a koho chce oslovit. Na jedné straně se od Děčínské kotvy, kdysi velmi známé, leč přeci jen socialismem načuchlé autorské soutěže v oblasti populární hudby distancuje, kde může – nejde prý o žádnou novou Kotvu, záběr festivalu je údajně

(a výjimečně i ve skutečnosti) mnohem širší. Na druhé straně ale neváhá režisér sobotního show programu obléci moderátory do námořnických uniforem a organizátory, zjevně „po uzávěrce“ připrav na letošní ročník, vymysleli alespoň pro příští festivaly kratší, údernější a v žádném ohledu „Děčínskou kotvu“ nepřipomínající název „Děčínská nota“. A koneckonců, ptáte-li se v Děčíně v sobotu 23. 6. 2001 na cestu k zimnímu stadionu, první slova vašich rádců zní „Aha, vy jdete na Kotvu, že jo“.

Hlavní náplň bývalé Kotvy, totiž autorskou soutěž populární hudby, můžeme v programu Mezinárodního hudebního festivalu Děčín 2001 najít pod opět originálním názvem „Autorská soutěž populár-

Dá se říci, že orchestr hraje
k příchodu docela pěkně, až na to,
že někteří méně nadšení
návštěvníci můžou získat dojem, že
hraje pořád dokola jednu písničku.
Ve skutečnosti to sice
byly písničky čtyři,
nicméně ve stejném
tempu i taktu, se stejnými
trumpetovými vyhrávkami
v terciích a se stejnými hlasy dvou
žen a jednoho muže (mužem je
Karel Hála, ženy jsem
neidentifikoval).

ní hudby“. Její slavnostní finále se uskutečnilo v sobotu 23. června 2001 na děčínském zimním stadionu.

Obraz I.

čas: 18.37 (středoevropský letní)

místo: Děčín, pravý břeh Labe, zimní stadion, exteriér

Parkoviště před děčínským Kauflandem se velmi rychle zaplňuje. Většina lidí ignoruje nápis „Parkoviště pouze pro naše zákaznicky“ a místo do supermarketu pospíchá k sousednímu zimnímu stadionu, kde tvoří dlouhé fronty před zatím zavřenými dveřmi.

K
a
m
za kotvi- la
nová
kotva

K
a
m
za kotvi- la
nová
kotva

Do začátku celé show zbývá něco přes dvacet minut. Čekající hudbylačné zástupy jsou prozatím ukájeny jazzbandem děčínské Základní umělecké školy. V této chvíli ještě asi nikoho nenapadne, že vystoupení těchto amatérských nadšenců bude tím skoro nejlepším, co celý večer přinese.

Obraz II.

čas: 19.05 (středoevropský letní)

místo: Děčín, pravý břeh Labe, zimní stadion, rozhraní exteriéru a interiéru

Dveře se konečně otevřely a čekající davy byly vpuštěny dovnitř. Jakýsi kulturista mi trhá lístek.

Obraz III.

čas: 19.13 (opět letní středoevropský) - 22.30

(tentýž letní středoevropský)

místo: Děčín, pravý břeh Labe, zimní stadion, interiér

Vcházím spolu s davy do hlediště zimního stadionu. Po dlouhém vyhodnocování strategických pozic si vybírám místo přímo naproti pódiu a zároveň blízko občerstvovacího zařízení.

Ledová plocha, která je momentálně bez ledu, je rozdělena na dvě části: na tu, kde něco je (dále ode mě), a na tu, kde není nic (blíže ke mně). Co se týká té části, kde něco je: v čele, přímo proti mně stojí pódium, před ním asi 20 řad židlí, zřejmě pro vyšší společnost, která vchází ze střídaček po obou stranách kluziště. Za V. I. P. řadami se usídlila televizní technika. Pokud jde o tu část, kde nic není, tak je to celé polovina kluziště blíže ke mně a není tam opravdu, ale opravdu vůbec nic.

Většina publika ve velkém hledišti se usazuje po obou stranách co nejbližší k pódiu. Zatím nechápu proč, vždyť tam nemůžou pořádně vidět ani slyšet, ale později se to dozvím.

V levé části pódia vyhrává Orchestr Václava Hybše pod vedením Pepy Voženilka, totiž promiňte, Václava Hybše. Dá se říci, že orchestr hraje k příchodu docela pěkně, až na to, že někteří méně nadšení návštěvníci můžou získat dojem, že hraje pořád dokola jednu písničku. Ve skutečnosti to sice byly písničky čtyři, nicméně ve stejném tempu i taktu, se stejnými trumpetovými vyhrávkami v terciích a se stejnými hlasy dvou žen a jednoho muže (mužem je Karel Hála, ženy jsem neidentifikoval). Jediné vzrůšo přináší okamžik, kdy orchestr zničehonic přestává uprostřed skladby hrát a Václav Hybš informuje všechny přítomné, že má na pódiu špatný odposlech. „Kyš, kyš,“ říkám si škodolibě, neboť každého amatérského muzikanta potěší, když pro-

fik něco zkazí. Poté, co profci, zjevně již s dobrým odposlechem, písničku dohrají a vytratí se do zákulisí, mi konečně dochází, že to byla jenom zkouška, takže jsem nucen, ač nerad, potlačit šťastný pocit, že i u Hybše občas spadne řemen.

Následujících dvacet minut (19.23 až 19.43) se nic neděje. Při návštěvě občerstvovacího zařízení pouze zjišťuji, že se tu u stolu spolu se dvěma ženami a jedním pivem připravuje na výkon živý Waldemar Matuška.

V 19.43 opět přichází Orchestr Václava Hybše, tentokrát slavnostně oblečen. Vítá jej potlesk publika a pískání mikrofonů. Orchestr začíná hrát první píseň, k níž můžu podotknout jen to, že „svítá nad velkou louží“ není pro úvodní písničku večera zrovna nejlepší text. Po „Svítání“ následují ještě tři písně, které jsme už jednou vyslechli hned po příchodu (nicméně tentokrát bez spadlého řemene). Tím (a to se opět stane zřejmým až v závěru večera) vystoupení Václava Hybše a jeho orchestru končí. Inu, takhle se vydělávají peníze.

Těsně po osmé přichází na velké pódium neznámá žena. Všechny nás vítá, a to česky, německy, anglicky, polsky, a dokonce i španělsky, ačkoliv mezi hudebními účastníky celého hudebního festivalu žádný španělský účastník hlášen není. Svůj výstup, během něhož si mě svými lingvistickými kvalitami získala popularitu však nakonec sama shazuje hysterickým pokřikem „Jsme přeci světoví!“.

Následují velmi oficiální projevy velmi oficiálních strejců, jinak též velmi oficiální nuda.

Těsně před půl devátou přivádí polylingvní uvaděčka Denisa Kubová na pódium režiséra večera Petra Soukupa. Ten oznamuje, že televize (Česká) bude z velkého hlediště natáčet pouze části nejpřilehlejší k pódiu (aha – proto se tam všichni hrnuli!), a zároveň prosí, aby si ti, kteří sedí naproti pódiu (tedy i já), přesedli do na volné židle v obou natáčených sektorech, protože prázdná místa v hledišti nevypadají dobře. Když se asi pět lidí, kteří na výzvu zareagovali, přemístilo, dává nám režisér ještě pokyn, že se máme hodně smát a hodně tleskat, protože žádného znučeného morouse do televize nepustí, načež opouští pódium.

Pak to přišlo.

Na pódium vbíhá za mohutných světelných efektů moderátorský pár Vilém Čok – Iveta Bartošová, oděný do námořnických uniforem. Zvláště Ivetka se snaží vypadat ne jako patnáctiletá (viz její poslední album), ale jako desetiletá, takže lze očekávat, že na její příští vystoupení ji přinesou v povijanu s dudlíkem v tlamce. Už aby Karel Svoboda začal skládat Ódu na Sunar.

Ale dosti invektiv. Vilém Čok hned v úvodu oznamuje, že „toto není Děčínská kotva“, což mu všichni z výše pochopitelných důvodů věří. Následuje několik vtipných replik, které však z nevysvětlitelného důvodu nenačázejí u publika odezvu. Selhává i mystifikace (tedy já chci věřit, že to byla mystifikace) založená na tom, že oba moderátoři podle scénáře předstírají, že zapomněli scénář. Nejspíš proto, že dobu, kterou stráví Vilém

Čok hledáním scénáře v zákulisí, neumí Ivetta Bartošová na pódiu vyplnit jinak než větou „neznáte někdo nákej dobrej vtíp?“.

(Působením biometeorologických podmínek či pracovníků zvukové techniky přestane být v druhé polovině večera moderátorům rozumět, přičemž se nevyjeví jediný důkaz, že by to komukoliv vadilo.)

Převtipnělí moderátoři konečně uvádějí první soutěžní píseň, takže se dostáváme k tomu, proč jsme sem přišli. Písni bude celkem třináct, většinou zpívaných na halfplayback (česky poloplayback).

Představovat tu jednu píseň po druhé by nemělo cenu, takže se omezím na krátké povšechné zhodnocení. Na pódiu se objevují jak interpreti známí (Sisa Sklowska, skupina Arge-ma, Jan Nedvěd ml. a Příbuzní, česká Evita a Edith Piaf Radka Fišarová), tak neznámí (Marta Vančová, Katka Mátlová), či zatím ještě poloznámi (Dan Dobiáš či v karlínském Řeku Zorbovi vystupující Athina Langoská, a další). Totéž platí o hlavních soutěžících, tj. o autorech. Vedle ostřílených borců typu Petra Jandy, Pavla Větrovce ml. či Eduarda Pergnera in memoriam tu soutěží i jména neznámá (David Cidlinský, Tomáš Kympl). Žánry jsou rovněž různé, od country stylu, přes pokusy o šanson, sladáky až k moderním tanečním tuckám. Písničky ve většině případů opěvují stále totéž, a to jak ze stránky duševní (Tak řekni, proč mu stačí tak málo?, Soumrak v očích tvých), tak z té fyzické („...víc neotálej a po mně se válej...“ v písni Polibky oděná). Nicméně se dostalo i na globalizaci (Náš svět) či problémy všedního dne (Nenávídím nošení těžkých tašek – tato píseň se ovšem zdá být v době supermarketů s velkými parkovišti a nákupními vozíky poněkud passé).

Je zhruba půl desáté a poslední soutěžící právě odkvačil. Odborná porota, v níž zasedli například Felix Slováček, Waldemar Matuška, Jiří Vondráček, Pavel Chrastina, Yveta Blanarovičová a další, odchází do zákulisí, aby se tam usnesla na verdiktu. Jedna porotkyně však do zákulisí neodchází, nýbrž vystupuje na pódiu. Je to Marta Kubišová.

Zpívá nejprve českou verzi italského hitu Caruso (Jaká to nádhera) a poté neméně známou píseň Lionela Ritchieho s českým textem Pavla Vrby Ať láska. Zatímco Marta Kubišovou zastihl děčínský festival ve velmi slušné formě (svým výkonem předčila nejméně polovinu soutěžících), Waldemar Matuška, který se už v zákulisí doradil a přichází Martu Kubišovou vystřídat, v dobré formě evidentně není. Během prvních dvou slok marně honí po pódiu rytmus, který nakonec dostihne až v refrénu. Matuškovy „jupjóééé“ ale stejně zní jako unavený pokřik kovoje na penzi.

Jelikož hlasy ještě nejsou řádně sečteny a žádný porotce si už zpívat netroufá, využívá režisér Petr Soukup vzniknuvší pauzu k tomu, aby si natočil potlesky: celek, skupinka, detail, vlevo, vpravo, nahoře, dole. Režisér na pódiu mává jako dirigent a publikum podle něho tleská a směje se jako stádo malých blbých psíků. Nakonec se dozvídáme, že jsme výborné publikum, s nímž je radost spolupracovat. Taky bych řekl.

Následuje desetiminutová pauza, protože se hlasy stále ještě sčítají, odčítají, násobí a umocňují, takže se opět vydávám do občerstvovacího zařízení. Hvězdy se nám tu množí. Kromě živého Waldemara Matušky, který tentokrát spolu se dvěma ženami a jedním pivem zapíjí svůj výkon, tu hledá inspiraci před koncertem i živý Petr Muk.

Hurá, konečně vyhodnocení. Ivetka s Viliškem se převlékli z námořnického dresu s vodorovnými proužky do námořnické uniformy bez proužků. Kromě prvních tří míst autorské soutěže se vyhláší ještě další ceny, to aby se všechny organizátorské skupiny náležitě zviditelnily, takže tu máme Cenu Rádia Děčín, Cenu Svazu hudebníků a Cenu Svazu autorů a interpretů. O těchto cenách nemůžu říct než to, že je předávali upravení pánové v tmavých oblecích. Na základě čeho byl vybrán vítěz, těžko říct, musíte se asi zeptat v příslušných institucích.

Jediný zábavný okamžik celého večera nastává ve 22.12, kdy si členové skupiny Ar-

gema, kteří vyhráli v diváckém hlasování o nejlepšího interpreta, všichni najednou sedají na získanou cenu – motocykl – a pokouší se jej nastartovat, což se jim ani po dvou minutách nedaří, a tak zklamaně opět sesedají a tlačí.

Ve čtvrt na jedenáct konečně dochází k vyhlášení hlavních cen. Na třetím místě se umísťuje líbivý sladák Pavla Větrovce ml. a Eduarda Pergnera Šaty, který zpívala Sisa Sklowska. Jako druhý končí Soumrak v očích tvých, k němuž napsal hudbu Miroslav Vydělák a který otextovala a skvěle zaspívala Athina Langoská. No and the Oscar goes... tramtadadáá, chvilka napětí, kterou bych mohl ještě protáhnout třeba vyprávěním pohádky o Budulínkovi, to vám byl jednou jeden Budulínek, který... no dobře, takže vyhrála písnička Tak řekni, k níž hudbu i text napsal Petr Janda a kterou zaspívala mladá dívčí skupina The Apples. Mám takový pocit (na základě jednoho televizního vystoupení, které jsem asi před rokem viděl), že jedno z jablíček je dcerou vítězného autora.

Co k tomu dodat? Snad jen to, že Petr Janda stále ještě umí napsat melodickou a posluchačsky atraktivní písničku (byť v podstatě o ničem) a že jeho dcera a její kamarádka (tedy pokud je to jeho dcera a její kamarádka) nezpívají špatně. Na druhé straně písně, které představily třeba Athina Langoská nebo žádnou cenou neověnčená Radka Fišarová byly, alespoň podle mého názoru, mnohem kvalitnější. Je však docela dobře možné, a to má současná Kotva Nekotva společné s tou minulou, že úspěch v této soutěži pomůže některým písničkářům k tomu, aby se z nich staly hity. Uvidíme, jestli nás komerční rádia začnou krmit jablky.

Ceny jsou rozdány a pódium se nyní přestavuje, aby něj mohl záhy vpadnout Péťa Muk se Zrcadlem. Po Mukovi se navíc má ještě na stadionu rozjet noční house party. Ani jedno nemusím, proto se zvedám a odcházím.

Tajný seznam

Každý by měl mít tajný seznam toho, co by chtěl v životě zažít, a neříkejte, že to tak není, protože pak bych musel vyrukovat s průměrem od starého, dobrého Freuda o masturbaci, a neříkejte, že to neznáte...

Tenhle začátek je „fakt dobrej“, proto ho už v žádném pokračování nebudu měnit.

Minule jsem „pro vás poznal“, jak funguje nahrávání, tak to můžu ze seznamu vyškrtnout a nahradit něčím jiným. Takže seznam teď vypadá:

- Poznat jak funguje raut
- Poznat jak funguje reklama
- Poznat jak funguje psaní anotací

Být v místnosti, kde jsou stoly přetékající lahůdkami, a moci si cpát všechny ty la-

hůdky do lícních torb – to byl jeden z top snů od prakořenů mého mládí. Vyceповán pouhou polovinou pomeranče místo dezertu po nedělním obědě jsem neměl vyšších cílů. Přiznávám to nerad, ale pravdou to je. Přežrat se k prasknutí a nemuset z obavy, aby někdo neviděl, polykat najednou kilová sousta, žvýkat s očima upřenýma vpřed, a ne přes rameno, ve vyčkávací poloze a vždy připraven zakamuflovat pohybuující se čelisti nějakou ne-japnou vytáčkou...

Ano, trpěl jsem v mládí obrovskou nedožraností a svateb a kulatých narozenin, kdy se Sezam otevřel a já si mohl dát tři obědy, bylo moc málo k naplnění mých životních potřeb. Ta touha však byla ještě o něco vyšší – chtěl jsem zažít „přežrání“ mimo domov, mimo rodinu, někde jinde, kde mě nikdo nebude znát, kdy, když spadnu hlavou do mísy bramborového salátu, tak mě hned někdo nebude tahat ven (ne z důvodu možného udušení, ale aby ještě nějaký salát zůstal). Rozumíte mi? Přesto že nebylo absolvování rautů (žranic) v 70. a 80. letech příliš perspektivním přáním (ony se děly, ale

Takto podrobný, vyčerpávající, až udavačský výčet mé slabosti jsem musel zvolit, aby více vynikl obsah řádků následujících – a souvisejících s literaturou, s médií!

v jiných společenských vrstvách, v jiných místnostech a s jinými lidmi), občas se tu a tam některým mým kamarádům poštěstilo něco takového zažít. A jejich vyprávění, zveličené reálnými frontami na banány, maso, čočku, bylo jako z pohádek tisíce a jedné noci. Jedinou, trochu ten sen připomínající variantou, byla návštěva NDR v rámci nějakého „mládežnického“ zájezdu a ranní snídani ve formě švédského stolu. Po nás potopa! Když nějaký jiný bratrský cizinec vstal později než my, měl utrum, ne našel na stole dokonce ani sůl a cukr.

Takto podrobný, vyčerpávající, až udavačský výčet mé slabosti jsem musel zvolit, aby více vynikl obsah řádků následujících – a souvisejících s literaturou, s médií!

Začátek 90. let byl zajímavý konjunkcí starého a nového, počátků kapitalismu a konců socialismu (aspoň jsme si to mysleli. Že se vytvoří nějaký hybrid, nezničitelný ve své dvojakosti, jsme netušili – ale to sem nepatří).

V roce 1991 ještě fungoval Český spisovatel na Národní a ještě tu byly prostory bývalého klubu českých spisovatelů. Když Český literární fond vyhlašoval nejkrásnější knihy v oblasti non-fiction, já jsem byl za nakladatelství vybrán, abych podnik zastupoval a dělal sparingpartnera našim vítězným autorům. Bude žranice, říkali významně všichni. Tím mě přemluvili, protože jinak by mě do obleku (maturitního) nedostali.

V uvedený den a hodinu jsem s dalšími nešťastníky korzoval po „vyhlašovací“ místnosti, která byla stahovacími dveřmi oddělena od místnosti s pohoštěním (jak stálo na pozvánce). Vedly se řeči. První orátor, druhý orátor, třetí orátor (dobře to dělají, říkal jsem si, dravce je třeba vyhladovět). Předávaly se diplomy. První kategorie. Druhá kategorie. Třetí kategorie. Čtvrtá kategorie... Jak jsem si tak představoval líně se povalující šunku na patře, přestal jsem sledovat reálný čas a nezachytil jsem výrazný přesun obecnstva ke stahovacím dveřím. Kdybych byl Nejvyšším a mohl pozorovat místnost shora, viděl bych, že v jejích dvou třetinách je cca 10 osob (včetně mě), zatímco v nejbližší třetině od orátorů je osob cca 70. V jednu chvíli se co si stalo, mžik, blik, pár jezdců se pokusilo o únik, který zachytilo ostatních iks osob. Podobný proces nám ukazovali v hodinách odborné motostřelecké přípravy: když se speciální střela přilepí na plášť BVP (bojového vozidla pěchoty), velkým žárem v něm „vyleptá“ mikro otvor a skrz něj svůj obsah „vyleje“ do vnitřku vozidla. Přesně tak se to odehrávalo zde...

Když jsem se vzpamatoval a vystartoval, proběhl staženými dveřmi do občerstvovací místnosti, našel jsem prázdný stůl a půl rohlíku s otisky zubů na něm. Vymalováno, vyběleno, vyčiděno, vyčištěno, vyluxováno. Vyčítavě jsem se díval po ostatních redaktorech, autorech, nakladatelských bossech, kteří dožvýkávali svůj úlovek. Mlčeli, ale přitom mi vzkazovali: seš blbej, příště už budeš chytřejší! Můj první raut. Můj první raut ne nepodobný mému prvnímu pohlavnímu styku. Dalo by se říci, totožný s ním.

Ještě že kousek odtud, vedle Violy, prodávali v teplém úseku řeznictví pečená kolena...

A tak jsem aspoň trochu pochopil, jak funguje raut.

Esejko... Esejko... Z Naštvaných esejků Karla Lišaje

Až dnes abys patos
pohledal. Není textu
burcujícího, spojujícího
jednotlivce pod prapor,
prapory v šik a šiky
v křížovou výpravu. Každý
talent patetický, vykoukne-li
ze své archaické nory, hned
sám se utne a zesměšní, aby
čepici obecního blba
nenasadili mu jiní.

Jsme doba úpadku. Vždy duchaplný Gilbert Keith Chesterton v Klubu zneuznaných mužů napsal: „V každém období lidstva panuje módní výstřelek, který je slepý k určité potřebě lidské přirozenosti, jako puritáni byli slepí k potřebě radovánek, stoupenec ekonomického liberalismu k potřebě krásy a tak dále.“ I v našem období lidstva panuje slepý výstřelek, slepější než zasypané metro krteků domácích. Sami jsme slepí k zásadní potřebě, k pokrmu, po němž bažíme a jenž nám samým rozlévá blaho po duši, dušičce v podstatě pitomé a jednoduché.

Avantgarda let dvacátých století dvacátého bušila do svých širokých dutých plecí a hlasně troubila světu veškerému: „Jsme první generací, co zbavila se patosu!“ Nebylo v ději-

nách lidstva prohlášení patetičtějšího. Avantgardníci oblažovali svět svými zpěvy, ano, humor jim často nechyběl, no patetičtí zůstali až do všech svých - často slavných - konců. Kolik patetické žluči vyplytvali jen v bojích o pofiderní směříky, mydlíce se mezi sebou čacky a se smrtelnou vážností. Kolika velkými slovy posílali umění za pokrokem spoustou protichůdných cest a stezek, vždy však neúchylně kupředu! Kolika kolosálně neuskutečnitelnými projekty chtěli inženýrovat veškerenstvo! Ne, avantgarda se patosu nezavila.

Až dnes abys patos pohledal. Není textu burcujícího, spojujícího jednotlivce pod prapor, prapory v šik a šiky v křížovou výpravu. Každý talent patetický, vykoukne-li ze své archaické nory, hned sám se utne a zesměšní, aby čepici obecního blba nenasadili mu jiní. Všude humor a parodie, výsměch velkým slovům, protože všechna, a není proč se obelhávat, všechna se vysmát dají.

Až příliš lehce dají, a patetický pud smutného esejkaře tím trpí. Není ideje, jež by rozbušila srdce pidižvíků, není děje, jež zadrhl by na krku zip déle než den a hodinu pod kocovinou. Pitva příběhů i myšlenek, nalézající je směšnými, je nevyhnutelná i nutná, no přináší s sebou nebezpečí. Patos je totiž skutečně potřebou, jen o něco

Esejko... Esejko... z Naštvaných esejků Karla Lišaje 4 – patos

méně nutkavou než sex a čokoláda. Hudba dovede patos přinést nevědomě, kostel to dovede a starší kniha též. Není proč klepat si zuby šťastně do rytmu a považovat patos postmodernou za vyřízený. Zanedbáváme-li potřebu, vybuchne jednou její ohňostrojí a patetických praporů, pod něž bude možno vetknout se co kokarda, zavlaže mnoho. Žádné nebudou spravedlivé, jen některé méně a některé více fanatické. Nejdřív nastane období Kristů a pak období Velkých Inkvizitorů. Zas přijde doba pálení knih za nesouhlas a vybíjení kacířských oken, nejdřív z přesvědčení a pak aspoň pro udržení patosu. Patos po dlouhém umlčování roztáhne tlamu a pohltí všechnu lehkost nezodpovědného pohlávaní. Jeho doba přijde, a může nás uklidnit jedině to, že potom zase on bude slepý k potřebám některé ze základních lidských přirozeností...

OZNÁMENÍ

Horky Václava Bolemíra Nebeského 2001

Sdružení KLŠ, internetový časopis **Dobrá adresa** a **Klub Květin literárních** vyhlašují druhý ročník korespondenční literární soutěže „Horky Václava Bolemíra Nebeského“.

Soutěží se opět v kategoriích „poezie“ a „próza“, věk účastníků ani rozsah příspěvků není omezen. V soutěži získává první cenu každý. Své práce zašlete ve dvou anonymních kopiích na adresu „Štefan Švec, Horky 54, 285 63 pošta Tupadly“. K pracím vložte řádně ofrankovanou obálku se zpáteční adresou (pro rozeslání výsledků a certifikátu o vítězství) a volný list papíru se jménem, adresou, rodným číslem a kategorií, do níž své příspěvky přihlašujete. Organizátoři prosí též o přiložení seznamu dosud obeslaných literárních soutěží (není podmínkou). Obálku označte v levém horním rohu šifrou VBN a libovolným číslem od 1 do 10 000. Rukopisy nevracíme a nelektorujeme. Uzávěrka soutěže je 31. července, obálky by měly být zpět rozeslány do 28. září 2001. Přejeme hodně úspěchů.

OZNÁMENÍ

OZNÁMENÍ

Recenze na humbuk Ať zhebnou

Už je to tak, že recenze na film leckdy nejsou recenzemi na film. Podobně i tato recenze na film nebude příliš dlouhou recenzí na film...

On totiž Tmavomodrý svět sám o sobě za recenzi moc nestojí. Je to film dutý, šosácký – snobský dokonce tolik, že se sám nahlas chlubí přídomkem „nejdražší“. – Zajímá-li vás, jak se dá hodně peněz vyhodit (bez nadsázky) do vzduchu, běžte se na to podívat...

Tato filmová recenze se tedy nebude týkat svého filmu příliš dlouho. Ještě pár rádků ale přeci jen ano, sluší se to. Nuže...

Tmavomodrý svět začíná (jak jinak) lehkou lechtivou scénou. Je symptomatické, že už zde knipl letadla symbolizuje penis. Na všech dalších kilometrech filmu nám bude dokazováno, že českoslovenští letci v Anglii byli chlapáci.

Děj je nudný, konvenční, a nemá smysl ho zde převypravovávat. Sami si ho snadno domyslíte nejpozději po první půlce filmu. Vše je dobře propočítáno, cokoliv, co by mohlo rušit základní linii (třeba rodinní příslušníci obou hlavních mužských hrdinů), odstraněno. Charaktery jsou čisté jako

křišťál, prohlédnutelné po pár prvních větách, schémátkovité (viz Hádkův Vojtišek, od první chvíle bezelstný, zbrklý a statečný – a už nikdy nic víc). Jediným lidským schémátkem je navíc výpravčí Kaňka (role nemá, bezvýznamná – nejlepší herecký výkon filmu). Co se týče filmových Angličanů, jsou poskládáni ze všech klišé o Angličanech, která jen existují. A hlavní hrdinka v podání Tary Fitzgeraldové je prostě Libuškou Šafránkovou mluvící anglicky (– co se dalo čekat jiného, že?).

Všechno šlape jako dobře promazaný flašinet (což není lichotka). Nejpříšernější jsou v tom vypočítaném spektaklu ryze (Jano)Svěrákovské obrazy (po vyhlášení protektorátu se nad českou vlajku snáší stín... v nejnápinavější chvíli hádky praská balónek u stropu...) a čím dál viskóznější (Zdeňko)Svěrákovská melodramatičnost (mladý letec se ze všeho nejvíc touží po příjezdu do Anglie vykoupat v moři – a zahyne v něm i s letadlem při prvním letu... – bože!!!). Rozum nám zůstane stát nad hlubokomyslnými rozbory české a německé národní povahy (zbylo snad jen připomenout, že Japonci jsou příčinliví a negři dobře sprintují.)

Hlavním cílem Tmavomodrého světa je vyvolat v divákovi dojetí (promiňte – DOJETÍ). Tomuto cíli je podřízeno vše. Svěráci se nestyděli využít do mrtě cokoliv, včetně dětí a pejsků. Končí se modlitbou o anglických letcích...

Nemuselo by to ještě vadit. Prvoplánovost sama o sobě není nic špatného, Rebe-

lové nebo Slunce, seno, jahody jsou taky prvoplánové filmy, a fungují výtečně. Smutné je, když si prvoplánovost hraje na hloubku lidskou či historicko-společenskou výpověď. Nelze prostě uvěřit autentičnosti a pravdivosti filmu, který je natočen jako lacinější Titanic. Rozhodnete-li se od začátku pevně a úporně nechat se unést, bude se vám Tmavomodrý svět líbit. Jinak vás (chtěl bych napsat aspoň naštve, ale můžu říci jen...) znudí.

Dost už ale o filmu samotném. Obrátme se věci důležitější, k ideologicko-diverznímu útoku na samou ideu Tmavomodrého hrdinství.

Hlavním argumentem pro označení Tmavomodrého světa za kýč není jeho prvoplánovost (viz výše). Smutná a kýčovitá je hlavně pohodlnost, se kterou vklouznul do proudu mainstreamového historického uvažování, do jakési pop-historie, vlezlost, se kterou se snaží pohladit předsudky a názůrky nejstředoproudovějšího publika.

Když dnes vejdete do knihkupectví a chcete něco o druhé světové válce, ukáží vám regál se spoustou barevných knížek o letcích. (Ti němečtí jsou představení jako elegantní rytíři zla, angličtí jako podobní hrdinové dobra. Čeští letci jsou početně slabší Angličané.) Pustíte-li si televizi, uvidíte Zdivočelou zemi (Letec-hrdina proti Zlu, dnes už ve druhé sérii). Mluví-li se dnes někde o úloze ruských (ano, vězte, dokonce sovětských!) vojáků v boji proti nacismu, uslyšíte nejvýš o tom, že kradli ho-

letci- -hrdinové (ve

dinky a nevěděli, co je splachovací záchod. O českých partyzánech se pro jistotu nemluví vůbec, když už se z nich po válce nestanou hnusní bachaři, kteří ubližují hrdinům.

Abychom si rozuměli, nemám nic proti českým letcům v Anglii. Byli to lidé odvážní a leckteří si vytrpěli svoje. Je ale falešné prohlašovat, že se jim „konečně“ staví pomník, že se jim „konečně“ dostává zadostiučinění. Už jedenáct let se nestaví pomník nikomu jinému než jim. Ostatní jsou opomíjeni, ne-li vysmíváni. A do toho přijdou Svěráci, přidají další kuličku na hromádku, a nechají si ji pochválit jako výron historické (div ne nebeské) spravedlnosti od generála Fajtla, který jim k filmu dělal poradce.

Proto volám „Zhebněte konečně letci-hrdinové!“, je vás už všude dost. Ano, cynicky řečeno, vyčítám Janu Svěrákovi, že nenatočil film o bitvě na Dukle (byl by konečně historicky nezkreslený), a klidně třeba i o Janu Švermvi. To by byl film, který by možná vyvolal celonárodní diskusi, potřebnější než jsou oskarové fáborky. A třeba by to šlo i bez humbuku, bez barnumské reklamy, bez rozhovorů v deseti magazínech pro ženy najednou, bez označování Tmavomodrého světa jako jistého „filmu roku“ dřív, než někdo viděl všechny ostatní. Skutečně dobrý film obecné černobílé názory pod pupkem nedrbe a magazíny pro ženy k tomu, aby na sebe vydělal, zas až tolik nepotřebuje.

Štefan Švec

filmu a literatuře)

TMavomodrý

Původně jsem chtěl tento článek nazvat „Zápisník našťvaného“.

Prožil jsem den, kdy:

1. mě na Obvodní správě sociálního zabezpečení pro Prahu 3 poslali po splnění všech formalit (schránění pěti razítek v různých částech ČR) do vedlejších dveří požádat si o jiný druh dávky a v těchto druhých dveřích jsem byl informován, že s vedlejšími dveřmi nemají za zákona povinnost komunikovat a že si tedy mám pro tyto dveře TYTÉŽ papíry sehnat po celé republice po druhé,
2. jsem spěchaje na 7. pražský mezinárodní maratón vtrhl hladový do restaurace (aniž jsem si předtím všiml, že je to „Mexican pub“) a ihned se zastyděl za svůj výraz, protože jsem se blízce podobal tamnímu nástěnnému portrétu vytlemeného mexického pankáče hlťajícího italskou pizzu,
3. jsem kopal do několika pražských telefonních automatů na mince, které v devadesáti devíti procentech ze sta nefungují, a peníze, které do nich hodíte vám nevrátí, z pátého automatu v pořadí vykopal peníze, o které jsem přišel u těch předchozích a rozdělil jsem se s pánem, který z něj „telefonoval“ předtím a zdráhal se kopnout (čímž odpovídám Telecomu, na otázku „Proč jsou automaty v Praze tak zdeformo-

vané?“ – také já jsem poprvé volal na Vaše oddělení stížností. Když se do týdne nic nestalo, kopnul jsem),

4. jsem se zlobil na hokejového fanouška, který mi vytrhl z ruky kytku, koupenu k otcovým narozeninám a s výkřikem „Jsme nejlepší!“ mi ji otloukl o hlavu.

Ale někdy se stane, že i přes padesátiminutové zpoždění vlakové soupravy dojedete včas do kina a jako by mávnul kouzelným proutkem, rozhostí se

TMAVOMODRÝ SVĚT,

svět tmavomodrých uniforem československých příslušníků britské RAF, kteří se, ač všichni trochu „blue“ (smutní, tmavomodří) každý zvlášť vydali ze své milované vlasti do cizích zemí, aby se setkali v Anglii se znakem 311. československé stíhací perutě na uniformě a s písněmi V + W + J na rtech, svět, který je napovrch složen ze skvělé vizuální kompozice, které bez nadsázky obdivuji vždy, když vidím sestřihy z amerických akčních filmů (navíc obohacené o pověstné analytické záběry kola, kůže, v nichž se dokumentarista Jan Svěrák nezapře) a svět tradičních humorných hříček scénáristy Svěráka-otce (poručíkovo zajíždění oblým kniplem pod ženské sukně, německý nápis „Zuby-Zahne dr. Boukal“, „Poručík Mrtvý

je mrtvý“ a nápis „Miř přesně“ na leteckých pisoárech) i jeho tradičních hříček pro zamyšlení (průvodní píseň „Na východě svítá“, která evokuje dnešní pozdní blýskání demokracie ve vlasti tehdejších vojáků, porovnání vyvážení ubité mrtvolky majora-pianisty Machatého v komunistickém koncentráku s anglickým vojenským pohřbem jeho kolegy Mrtvého, na němž Machatý dirigoval letecký orchestr), svět přirozených hereckých výkonů Ondřeje Vetchého a Oldřicha Kaisera, pod režii Jana Svěráka přirozeně vyjadřujících myšlenky filmu, to všechno uvnitř tvořící také orchestr, který se v dnešních českých filmech už nevyskytuje a naše kritika ho už snad záměrně vypouští ze slovníků, orchestr VLASTENEC-KÉHO MYŠLENKOVÉHO VYZNĚNÍ.

Zdeněk Svěrák záměrně zvolil pro své vyprávění příběh několika odvážných Českoslováků v letech 1939–1950, v letech v nichž naše vlast prožívala kritická léta. Jeho hrdinové jsou lidé charakterově různí, bojácní i cizoložní, bijí se mezi sebou a zachraňují si životy, ale jednu vlastnost mají společnou. Chtějí se vyčlenit ze závětrnického a kolaborantského průměru svého národa, protože zjistili, že přesto a možná právě proto, že kolem zuří doba hyen, má smysl být hrdiny.

zápisník

Film zalíčil na naši tradiční národní nevděčnost, která je vyjádřena ve slovech F. X. Šaldy: „*Takto nadarmo mřeli, nadarmo trpěli! Nedo-vedete-li si ani toto uvědomit, nedovedete-li ani tohoto využít – jste opravdu bláto a nezasloužíte si, než aby po vás bylo šlapáno.*“ Přesto, když se mírovský vězeňský lékař, bývalý esesák, ptá zmučeného majora Machatého: „*Kdybyste věděli, jak se vám vlast odmění, tak byste proti nám nešli, co?!*“, Machatý mu odpovídá: „*Ale šli doktore, šli.*“

Už z úvodních titulků filmu otce a syna Svěrákových jsem poznal, že andělé nad námi existují, i když jsou jen namalovaní, a to na opadávající klenbě bývalého kostela, který je dnes koncentrační dílnou. A že má smysl mít národní hrdost i jindy, než když nám přeplacení hokejisté vyhrají velťmač. Protože za každým z nás stojí dnem i nocí přítel, který kdysi dávno zemřel, tak jak si to v závěrečném poslání filmu „Tmavomodrý svět“, povídají dvě letadla v oranžovém nebi:

PORUČÍK FRANTA, KTERÝ V KONCENTRAČNÍ DÍLNĚ USNUL: „*Ty jsi tady Karle?*“

KARLUV HLAS: „*Neboj se, Franto, letím pořád za tebou.*“

Tomáš Koloc

„Mor na ty

Mení v Čechách mnoho příležitostí k setkání s japonským divadlem a projekt „Mor na ty vaše rody!!!“ byl možností k nahlédnutí do tohoto osobitého divadelního výrazu. Ne, nebylo to japonské divadlo originál, ale královehradecký Drak ve spolupráci s japonskými herci, který vytvořil inscenaci, v níž se snaží

příběh dvou loutek Romea a Julie. Ostatní postavy, které byly v textu ponechány, jsou představovány herci v maskách á la commedie dell'arte. Důležitým prvkem je chór – členové dvou veronských rodů, kteří jsou představováni herci ve stejných, abstraktně stylizovaných kostýmech. Ano, Romeo a Julie jsou jedinými dvěma loutkami, které ve hře vystu-

jí skryti, v anonymitě, objektem vnímaným na scéně má zůstat právě a jen loutka sama. V Kroftově inscenaci jsou loutky Romea a Julie vedeny vždy jedním českým a jedním japonským vodičem, kteří však na rozdíl od bunraku nejsou anonymní, vystupují aktivně vedle jedné loutky, někdy loutku vede jeden herec, někdy se dostává do rukou chó-

o propojení tradiční japonské loutkové techniky bunraku s evropským divadlem.

Základem inscenace je volně upravená Shakespearova tragédie Romeo a Julie, ze které scénaristé Josef Krofta a Miroslav Klíma ponechali pouze „nejnutnější“ scény a nejnutnější postavy. Na volné scéně mezi dvěma bubny, lany a plachtami se odehrává klasický

pují. Tyto postavičky jsou nesené a vlečeny rychlým tempem hry, jsou zcela v moci herců, kteří s nimi na jevišti manipulují. Právě tato manipulace s člověkem, zde představovaným loutkou, tvoří ústřední téma, na kterém Krofta postavil svoji inscenaci.

V klasickém japonském bunraku je loutka vedena třemi loutkoherci, kteří však zůstáva-

ru. Zvláště v rychlých bojových scénách je loutka Romea vlečena a zmítána jevištěm, trhána a nasazována na tyče v rukou mnoha osob. Změnou vztahu mezi loutkou, loutkohercem a hercem, od anonymity loutkáře skrytého za svým nástrojem k jeho aktivnímu vystupování vedle loutky se realizuje právě morové manipulační téma.

Ničivý vír, který vytvářejí oba zneprátené rody, znázorněný i v některých prvcích scény, proletí jevištěm v rychlém, místy snad až příliš komediálním tempu a z proklamovaného a očekávaného „mo-

stylizace, které jí spojení netradiční techniky a „tradičního“ textu nabízí. Nedostatek inscenace spatřuji v tom, že se „morová“ myšlenka ztrácí pod přílišnou hravostí a místy snad zbytečnou komičností (např.

Mor na ty vaše rody. Divadlo Drak, Hradec Králové, Režie: Josef Krofta, Scenář: Miloslav Klíma, Josef Krofta, Hudba: Jiří Vyšohlíd, Scéna, kostýmy a loutky: Irena Marečková, Pohybová spolupráce: Jaro-

ru“ toho příliš nezanechá. Po smrti loutek Romea a Julie se rody rozhodnou odhalit na paměť této tragédie sochy obou hrdinů, kteří jim však s titulním zaklením na rtech prochází z piedestalů a jednobarevný chór se pouští do dalšího nesmyslného boje. Nezdá se, že by inscenace příliš využívala proklamované mnohovrstevnatosti a možností

některé výstupy jinak výborně ztvárněné postavy Chůvy). Posunutí žánru ke komickému pólu tak inscenaci spíše škodí.

(Psáno podle 2. reprízy 12. 6. 2001, divadlo Archa, Praha.)

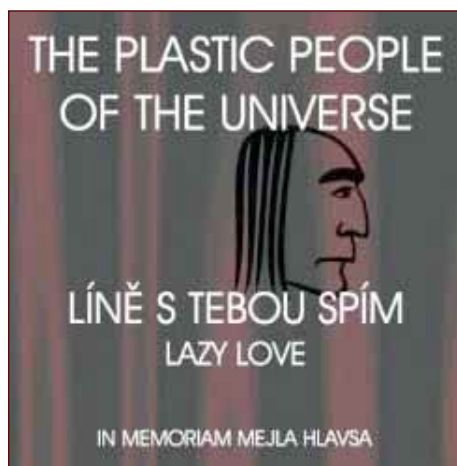
slava Hojtašová, Petr Pacht, Asistenti režiséra: Nori Sawa, Jakub Krofta, Hrají: Jan Popela, Shin Nakatsugawa, Ivana Bílková, Hanako Azuma, Jiří Vyšohlíd, Gakosaku, Václav Poul, Kosaku Ogawa, Zdeněk Tesař. **Koryu Nishikawa.** Sólové vystoupení japonského loutkářského mistra žijícího v Praze.

Honza Petružela

vaše rody“

První Plastic deska

dobradeska.cz

Po více než třiceti letech existence Plastic People Of The Universe vydává tato kdysi vůdčí kapela českého undergroundu svoji první studiovou desku nazvanou **Líně s tebou spím**. Desítka předchozích titulů sestávala totiž výhradně z amatérských nahrávek z Hrádecků a jiných obýváků či z koncertů. A i když rokem 1989 pominula doba zapovězení, Plastic People neobnovili svoji činnost až do roku 1997, kdy je Václav Havel nalákal do Pražského hradu na oslavu 20. výročí vzniku Charty 77, který měl jak známo právě s uvězněním undergroundových hudebníků ledacos společného. Plastici hráli na Pražském hradě v klasické sestavě, anžto se z emigrace vrátil saxofonista Vráťa Brabeneč. Následovalo fantastické turné po „Československu“ a posléze sáhodlouhé debaty o smyslu pokračování možná již přežilé a vyžilé skupiny. Původní undergroundová hudba se totiž samozřejmě vytratila nejen ze společnosti, která již alternativu nezaka-

zuje, ale i z Plastic People, kteří už nehráli „vožralí jak slíva“ a nesnažili se všemožně o disharmonii a rozpad rytmu a všeho ostatního. Jejich nová tvář byla umělecky silná, publikum staré písničky prožívalo nově – jako hudební projev a akt, jakkoli stejně depresivní jako dřív. Následující nejisté období hledání smyslu prokládali Plastici několika výjimečnými koncerty, na kterých ještě zlepšovali aranže, takže každý další koncert byl úplně novým zážitkem. Spory o budoucnost skončily odchodem bubeníka a soubor se rozhodl pokračovat dál – absolvoval i turné po Spojených státech, kde jsou Plastic People dosud pojmem, a nakonec skupina začala připravovat studiovou desku. Původně jí mělo být **Šílenství** s texty J. H. Krchovského (po Egonu Bondym skupinou nejčastěji citovaného básníka – Mejla Hlavsa až na výjimky skládal hudbu k cizím textům), které ale Plastic People odmítli, a tak je Hlavsa vydal v roce 1999 jako sólo. Plastici posléze desku přijali, některé skladby hráli na koncertech a Krchovského básně měly tvořit páteř budoucího alba. To mělo vyjít již v květnu roku 2000 – z důvodů

nikoli zdravotních, ale nejspíš z lenosti stihl dvorní skladatel skupiny Hlavsa složit pouze šest nových písní, když opravdu nastoupily zdravotní potíže. To samozřejmě obec fanouškovská netušila a marně vyhlížela jak album, tak koncerty. Mejla Hlavsa nakonec své rakovině podlehl, šokoval všechny o to víc, že konečně mohl vytvořit životní (?) dílo, které mu takto bylo odepřeno. Nakonec se ukázalo, že ještě před svým blbým koncem stihl s Plasty všech šest písní nazkoušet, nikoliv už ale nahrát. A „zbylí“ Plastici se rozhodli desku již tolik napřipravovanou dokončit. To je tedy stručná historie první desky Plastic People...

Nyní k jejímu obsahu a kvalitě. Přestože jde o první zkušenost skupiny se studiem, nejde o „školácký“ výkon – všichni jednotliví členové už nahrávali v rámci jiných kapel a nyní dali síly dohromady. Totiž síly – své nástroje, Plastic People jsou totiž ze všeho nejvíc temnou skupinou, kde hraje všechno dohromady, v jednotném, nikoli ginsbergovském, ale typicky mejlovském táhlém kvílení. Ohlušující změř na koncertech je nyní snadno rozčlenitelná na jednotlivé nástroje, ale pořád jde o onu charakteristicky temnou, stále variovanou základní melodii. Tak je to prakticky ve všech Mejlových písních na albu: *Bylo to nedávno*, *Ted' už vím*, *Sen o hadech* i *Spáček* jsou navíc typické Krchovského básně. Plastici v nich ší-

People

lí, jak jen to ještě jde, saxofon a jiné dechy Vrátí Brabence drží „tesknou“ melodii, viola Jiřího Kabeše ji zase rozrývá disharmonickým třestěním, ty nejneuvěřitelnější, lze-li to říci „nonkonformní“ sóla předvádí kytarista Joe Karafiát, stále podivné klávesy Josefa Janíčka nikdy nenajdou rytmus a libozvučnost a nejvíce se tak drží původní myšlenky undergroundové hudby, a troufám si říci, že všemu vévodí Eva Turnová, baskytaristka z DG 307 i Mejlova Šílenství, jež Hlavsu až nepochopitelně vystihuje.

Na bicí jsem samozřejmě nezapomněl, ale těm patří zvláštní kapitola: novým bubeníkem skupiny je už dva roky Ludvík Kandl, který dříve hrál (a doposud hrává) v Hudbě Praha. Kandl je jedním z mála bubeníků, kteří mají naprosto specifický zvuk. Dovolují si zde proto vyslovit ten údiv, když desce Plastic People vévodí rytmus Hudby Praha, spojení tof značně nelogické a v představách i nespojitelné, přesto to zní – skvěle. Tu a tam je sice Hudba Praha příliš, to když Kandl předvádí hudbopražní bubeničké čachrování s rytmem, a v tu chvíli jednotný sbor Plastiků ustupuje nevědomky do pozadí jaksi nezamýšlenému sólistovi, navíc Plastici hrají značně temně, kdežto Kandl jako by vesele a cinkavě, ale to už je jen vedlejší nežádoucí účinek skvělé kombinace.

Kandl dal navíc jasně najevo, že není jen Hudba Praha: Mejlovy skladby jsou doplněny o počiny všech ostatních členů a právě Kandl desku otevírá písní *II. podzim*, ve které tak neurvale a nehezky řve, až se jediný z celých Plastiků propadá do skutečného undergroundu, což není výtka, ale kompliment. Dvě recitativní skladby zde

má Vrátá Brabeneč, *Konec léta* textově upravil a již před mnoha roky použil na stejnojmenné desce (hudbu složil Joe Karafiát), text k *Panu K.* přímo napsal (*Vážený pane K.* je také název Brabencovy nedávno vydané básnické sbírečky). Hudbu zde vytvořil (a to doslova, protože je to nejexperimentálnější část alba) Jiří Kabeš. Obě skladby představují umělecký vrchol alba a dokazují, že Plastici jsou dodnes čímsi neobvyklým, alespoň trochu ještě undergroundovým – Brabeneč fantasticky dekadentně recituje, doprovázen pouze několika velice podivně znějícími nástroji; zvláště zde pak vyzní kontrabas hostujícího Ivana Bierhanzla, který kdysi s Plasty hrál (nyní je v Agon Orchestra). Zdá se, jako by se Brabeneč stával vůdčím zjevem skupiny, neboť celá deska je značně jazzová a právě Brabeneč před desítkami let jazz a osobité experimentování do skupiny přivedl. Experiment ctil i Hlavsa – avšak elektronický, vždy předvídal budoucnost, zatímco Brabeneč se orientuje na minulé jistoty a krásy hudby (které pak rád porušuje). Na tomto albu se elektroniky pochopitelně nedočkáte.

Mejla Hlavsa byl vždy výhradním autorem hudby, ale i zpěvákem. Na *Líně s Tebou* spím získali proto všichni ostatní nevídaný prostor. Jsem tomu nesmírně rád, že *všichni*. Původně to totiž vypadalo, že skupinu převezme druhý lídr Josef Janíček, který jediný tu a tam zpíval – a vždy značně strašně. Zde zpívá nejčastěji, naštěstí ne všude. Na první poslech je to otřes – postupně si člověk zvyká, nakonec to nevádí: Janíček není špatný a má specifický projev, člověk ale je zvyklý na Mejlův magicky hluboký hlas a navíc jsou Janíčkem odezpívány písně nejtypičtější „mejlovky“. Na Mejlu ale už zkrátka při těchto písničkách myslet nemůžeme. Díkybohu, že mikrofon „urvalí“ i druzí. Janíček má poměrně vysoký, „neprochlastaný“ či prostě neundergroundový

hlas ve stylu Standy Hložka, všichni ostatní se mnohem více podobají Mejlovi – samozřejmě že tu nežádám kopírování Mejlova hlasu, jeho písničky se ale prostě o oktávu výš zpívat nedají. Proto tak fantasticky zní Jiří Kabeš v písni *Sen o hadech* a Vrátá Brabeneč v titulní *Ach líně, líně...*

Nyní bych se rád zastavil u tří dosud nepředstavených Mejlových písní. První z nich je právě *Ach líně, líně...*, která dokonale střídá tiché, avšak přebasované části s obvyklým nářezem všech nástrojů a nakonec s textem polozpívaným polorecitovaným bručivým Brabencem, nenápadným Janíčkem a hlavně Evou Turnovou: ta nejenže vévodí písni basou, navíc však její podivuhodně jemný, ale syrový hlas skvěle doplňuje oba „pány“. Turnové pak patří vokály v patrně nejklávesovější písni *V konečcích prstů*, která jako by patřila Mejlovým kapelám Půlnoc či Fiction ze začátku 90. let. Tato píseň je skutečným zážitkem.

Album končí jakýmsi mementem, Plasty nahranou písní *Moc jsem si neužil* z Mejlova Šílenství, doplněnou původními Hlavsovými vokály. Přítomnost Mejlova hlasu vždy znovu a znovu zarazí – Plastic People během pár měsíců lehce změnili směr a nenápadně vykročili na svou již třetí cestu a tato píseň je táhne zpátky. Během sedmi minutové, cíleně monotónní skladby však člověk zapomene na předchozí hodinu hudby a poněkud depresivně naslouchá odcházejícímu hlasu odcházejícího Hlavsy...

Jistě se nalezne spousta kritiků. Já však doufám, že to nebyla první a zároveň poslední deska Plastic People Of The Universe a že vyjde ještě aspoň jedna další, na které se ještě víc prohloubí schopnosti nových, posléze již výhradních autorů Plastic People. A že ta deska vyjde dřív než za třicet let...

Petr Novotný

The Plastic People Of The Universe: Líně s Tebou spím. CD, MC (51 minut), vydal Globus v roce 2001.

CD čili

Musím začít smutně – ne vždy je hej, ne vždy se podaří vstoupit ve správné chvíli do bazaru. Někdy se mozek zamklí a já koupím opravdu ptákovinu. Nesmyslnost. Volovinu...

Nevím, co se mi to stalo, že jsem si v bazaru v Jazz Clubu v Železném koupil **Camel**. Skupina, kterou v roce 1972 založil P. Frampton pod názvem *Frampton's Camel* a která hrála solidní poprock. Jenže – jak se měnily časy, měnily se hráči a 11. řadovka, *The Singles Factor*, z roku 1982, je nezajímavé hraní založené na klasických syntetizátorových výplních (a okolo nic není). Levné a špatné. Kam s tím? No, ještě nevím...

Tak abych si zlepšil náladu, koupil jsem si ve stále lepším bazaru v Jindřišské ulici Johna Calea. Tento avantgardista se širokým záběrem od vážné hudby (spolupracoval s LaMonte Youngem) až po psychedelii (Velvet Underground), patří k pilířům muziky poslední třetiny 20. století. Muziky přišou proto, že Cale je často na pomezí mezi vážnou hudbou a bigbitem. Když jsem si o tom tak přemýšlel, tak Velveti mě ovlivni-

li asi nejvíce, i když jsem nezačínal na jejich klasických deskách, ale na živém koncertě *The Velvet Underground Live at Max's Kansas City* (už bez Nico a Calea). Točil jsem to elpíčko do nekonečna a je to ve mně. Když Cale odešel v roce 1968 od VU, hned jeho první věc – *Vintage Violence* – stála za to (mám ji taky moc rád), a to nemluví o *Paris 1919* nebo *Honi Soit*.

Cale spolupracoval se spoustou slavných hudebníků (Manzanera, Collins), produkoval novovlnné desky, psal filmovou hudbu, hudbu k baletu... Jedním z jeho spoluputníků je další chlapík, B. Eno. Spolu „udělali“ v roce 1989 kousek *Words For The Dying* a zopakovali si to v roce 1990 – **Wrong Up** (v tom samém roce vydal Cale s Reedem *Songs For Drella*).

Deska s Enem je tak trochu popík, ale hned poznáte, že za tím stojí mistři. Oba dva se střídají v autorství hudby i textu, většinu nástrojů si obstarají sami a jen občas potřebují nějakého spoluhráče. 10 skladeb svižnějšího tempa za 279 korun, dobro došli...

Když jsem psal o té psychedelii, tak něco o Barrettovi. Až dávno po *Wish You Were Here* nebo *Animals* jsem slyšel první floydovský počín *The Pipers At The Gates Of Dawn* a říkal jsem si, tohle jsou Pink Floyd?

Pod většinou skladeb je podepsán Syd Barrett (Roger Keith), britská psychedelická hvězda první velikosti. V roce 1968 PF opouští (na jeho místo nastupuje D. Gilmour, jeho kamarád). Většina příruček píše, že Barrett byl závislý na drogách, trpěl schizofrenií, prostě byl „divnej“. Ono je to tvrzení vždycky jednostranné, ale když si pustíte jeho dvě desky z roku 1970 (*The Madcap Laughs* a *Barrett*), tak to není žádná „jásavka“. Koncem 80. let začaly vycházet jeho nepublikované nahrávky – v roce 1988 *Opel*, znovu v roce 1993 (rozšířený o 6 bonusů). Hudba a texty jsou Barrettovy až na skladbu *Golden Hair* (ta je na slova J. Joyceho). Co více k Barrettovi: Tohle nepouštějte ani na večírcích, ani při intimní schůzce, tohle je pro chvíle, když si chcete udělat soukromý, hodně temný večer (a pak hned spát, aby vás něco nenapadlo). Jo, zapomněl jsem – tahle temnota byla za 299 Kč.

Minulý měsíc slavil 60. narozeniny Bob Dylan, o něm se tady snažím dost šířit, protože ho mám rád, už více než 40 let ovlivňuje světovou hudbu, je to persona a pořád mu to hraje. Takže když jsem šel okolo oblíbené

ného bazaru v Mostecké ulici, kde mají Dylanových bootlegů hejna, zašel jsem a koupil za přijatelných 340 Kč *Acetates On The Tracks Vol. 1 (1962-1965)*. Už podle dat poznáte, že je to Bobovo první, folkové období. Z 21 kousků se čtyři opakují, ale nevádí to, protože u Dylana je to jedno, dvě nahrávky jsou z folkového festivalu v Newportu. Tohle Dylanovo období mám rád, mám ho naposlouchané z výběru, který vyšel v Gramofonovém klubu, a který připravil, jestli se nemýlím, J. Černý, náš první dylanolog. Ze známých skladeb tu je třeba: *Hero Blues*, *Chimes Of Freedom*, *Mr. Tambourine Man*. Celková délka: 80 minut. To jde, to fakt jde...

Čekal jsem na někoho „u vocasu“ a měl jsem pár minut čas, zašel jsem si tedy do prodejny fy Miláček asi 50 metrů vpravo od koně. V regálu se slevami se tam občas dají objevit zvláštnosti. Za 79 korun je tu **Petr Matuszek – Na prahu světla** (Ammy Lyn Barber, Martin Smolka, Petr Vacek, Mišpacha). Cd z roku 1995, kde ty ses tu vzalo? Barytonista Matuszek je nepřehlédnutelná postava, věnuje se Schubertovi, Mahlerovi a tzv. tereziánským autorům. Zpívá zde 14

Co Dělat?

skladeb M. Kabeláče, M. Macourka, P. Pokorného, G. Scelsiho a M. Smolky s texty básní K. Hlaváčka (Smolka), J. Kostohryze (Macourek, Pokorný) i s texty vlastními.

V té samé prodejně další kus (za 199 Kč). **Sigue von Osten**, německá sopránistka světové extratřídy, která spolupracovala s lidmi jako Cage, Penderecki, Nono, Messiaen, a **Armin Fuchs**, klavírista specializující se na skladby Johna Cagea a Erika Satieho, oba na cd **Sigue von Osten. Satie, Ives, Cage** (1994 ITM Media). Tahle trojka es Nové hudby, abych řekl pravdu, není moje parketa, lépe řečeno, poslech mi působí velké problémy, ještě lépe řečeno: poslech mě deptá – nicméně to musím překousnout a jít do toho. Satie je ještě taková klasika, ale Ives, to už je modernější (některé texty jsou od Longfellowa – *The Childrens' Hour*, Keatse – *Like A Sick Eagle*). A Cage – jak jinak, text od Jamese Joyce z *Finnegans Wake* (*The Wonderful Widow Of Eighteen Springs*). Druhá jeho skladba, *Aria*, je jenom grafická partitura z deseti barev, reprezentujících rozdílné styly zpěvu. Text je z pěti různých jazyků (arménština, ruština, italština, francouzština a angličtina) a „realizace“ je plně v rukou interpreta. Sigue von Osten tedy vzdychá, luská prsty, brblá,

škemrá, křičí, burcuje, šeptá (další slovesa si doplňte, jak vás napadnou).

A nakonec zase lahůdku, ke které jsem se dostal zcela intuitivně. Prostě jsem šáhl do regálu a věděl jsem v tu chvíli, že to bude ono. Finská skupina **Gjallarhorn** a cd s názvem *Ranarop Call of the Sea Witch*. Jak jsou v názvu čarodějnice, tak jsme doma. Severské mýty, ságy... tradičně i moderní zpracování. A world music. Folklor, který ztratil onu schopnost zatahovat do sebe okolí (vnutit účast posluchačům), nahrazuje ztrátu propojováním se. Tři chlapíci a jedna děva, švédsky mluvící Finové, spojují tradiční místní lidovou muziku, výrazně založenou na houslích, se zvukem australského didgeridoo. Prostě šamanské pulsace. 14 kousků za necelých 300 Kč. Daleko od Davidů, Maxů, Machálkových, ale i od Danů Bártů a Lucíí...

Jestli nevíte, co je Gjallarhorn, tak to je takový severský šofar, je to trouba, kterou „přeposílal“ zprávy Heimdal, dveřník boží brány. Tak, to je vše...

Jakub Šofar

Osmistá čtyřicátá sedmá

sláva

Kdy: O víkendu 26. - 27. května 2001.

Kde: V Teplicích (severní Čechy, bývalé Sudety a budoucí Evropská unie).

Co: Slavnostní zahájení lázeňské sezony.

N sobotu vstanete v sedm ráno. Později to nemá cenu, nestihli byste sportovní setkání vozíčkářů - velkou cenu severočeské oblasti v hodinovce a v pětiboji. Stojí za to to, paraplegici dokážou i z prestižního závodu udělat happening, při kterém se baví závodníci i diváci.

Jakmile už jste jednou ve městě, zastavíte se až večer. Stačí jen vyjmenovat místa, na kterých se něco děje: velká scéna na Ptačích schodech (Smíšené pocity, Anna K., Dan Nekonečný a Šum svistu...), malá scéna za Domem kultury (Pontiac, Dan Bárta...), oddechová scéna na zámeckém nádvoří (Severočeská filharmonie aj.), šanovská Mušle s dechovkami, kolonáda (porcelánové trhy, parašutisti), historické tržiště na Zámeckém náměstí, letní kino, divadlo, šanovský park, hu-

dební altán filharmoniků, kostel sv. Jana Křtitele, ... Jeden se ani nedopočítá. Když ve 22 hodin 22 minut začne obří ohňostroj, mohlo by se zdát, že se konečně dostanete do postele. Chyba. Ještě veřejné promítání České sody, klubové bubnování na bonga a japonské čajové obřady.

V neděli už je program rozumnější, začíná se „až“ v devět. Ale zkuste si postíhat George and the Beethovens, Mišíka s Etc., Hutku a Žalmana, Divadlo v pytli, basketbalový turnaj a dalších asi padesát osm akcí.

Je to velké...

Všichni víme, že Sudety hodně doplatily na poválečný odsun Němců. Veškeré tradice odešly s nimi. Troufám si tvrdit, že ani ne dvacet dnešních Tepličanů pamatuje kdysi slavné mariánské slavnosti nebo borůvkové pouti.

Postupem doby našťěstí všem došlo, že město nemůže být jenom noclehárna. Jak ale oživit hromadu ulic a betonu? Tradicemi. A jediná tradice, která tu po odsunu zbyla, byla tradice lázeňská, takže musela unést roli hlavního bodu teplického roku.

Zahájení teplické lázeňské sezony tak připomíná jarmark; podobný, jako je k vidění na Zámeckém náměstí. Historická řemesla, nějaké to šermování, barevné hrníčky. Zkrátka od každého něco. Směs pestrobarevných střepů bez jednotící myšlenky.

Posbíralo se od všeho něco, proložilo se to buřty, pivem a dvoupatrovými autobusy a vzniklo Zahájení. Monstrakce, která násilně ukazuje, jak máme to své městečko rádi.

...ale hezké

A teď - sundat černé brýle. Zahájení je velká akce, kde se potkává nesourodé. Ale díky tomu si taky skoro každý vybere. Jenom třeba hudba: klasika, dechovka, pop, rock, folk a metalové Noise Days. A tak je to

Budete-li mít příště koncem května volný víkend, stavte se v Teplicích.

se vším. Udělá se hezké počasí, rodinky vezmou deky a děti a vyrazí se do centra bavit kulturou, což předtím neudělaly už asi tak rok. Na trávníku vedle sebe sedí padesátiletí tatíci a holky v řemínkových sandálech s trávou v puse. Studenti z konzervatoře vytáhnou housle a klarinety, posedávají na zídkách a jen tak pro radost muzicírují. Mládež z divadelního souboru vyráží za zábavou v mozartovských kostýmech a na požádání vystřihne etudu. Na plácku před pojišťovnou se předvádějí basketbalisti. Mezi lidmi se proplétají double-deckery z Ipswiche a nad vším tím mumrajem krouží dvouplošník.

Zahájení je velká akce. Společenská a společná. Na Zahájení se vylézá z ulit a nestačíte se divit, kdo všechno s vámi žije v jedněch Teplicích - japonští samurajové, příslušníci první divize dělostřelecké baterie Colloredo-Mansfeld, vynálezci „stabilního motoru s humorným pohonem“, recitátoři latinské poezie. A pilot toho dvouplošníku.

Dva květnové dny je město našlapané lidmi a skutečně žije. Otázka „Jdeš na Zahájení?“ se považuje za zbytečnou. Spíš je potřeba se domluvit, jestli se sejdete v Ponrepově biografu, na svěcení pramenů nebo u myší rallye. (Vsuvka: U myší rallye se nescházejte. Autor tohoto článku prosázel 15 Kč a bílá myš ani jednou nevyhrála.)

Budete-li mít příště koncem května volný víkend, stavte se v Teplicích. Zahájení je lepší než všelijaké festivaly. Je nevyhraněné, tolerantní, tvárné a rozmanité. A veselé. Stírá hranice mezi účinkujícími a diváky.

Nad vším krouží dvouplošník a je lepší vsadit na šedou myš.

Miroslav Cingl

**Dají se noviny obrátit
vzhůru nohama?**

Čtěte

**LITERÁRNÍ
NOVINY**

*...nevšední pohled
na společnost a kulturu...*

**Krátké články na lesklém
papíře vás u nás nepohorší!**

LITERÁRNÍ NOVINY, tel. 02/24 87 24 80; e-mail: liternov@comp.cz

Pošleme zdarma číslo na ukázkou!

Adriena Šimotová

Až do 16. září 2001 máme možnost navštívit retrospektivní výstavu Adrieny Šimotové ve Veletržním paláci v Praze. Šimotová tak dostala od Národní Galerie podařený dárek ke svým letošním 75. narozeninám. Výstava je velmi dobrá až na zbytečnou chybu v koncepci, k níž se ještě vrátím.

Šimotová patří ke generaci, jejíž nástup je spojen s dnes již legendárními 60. léty, studia u prof. Kaplického jí umožnila nasát alespoň částečně atmosféru svobodné umělecké tvorby. Vdala se za známého malíře Jiřího Johna, už v roce 1972 ale prošla těžkou zkušeností jeho dlouhého a bolestného umírání. Tato bolest se spolu s neutěšenou společenskou situací v období normalizace nesmazatelně podepsala na její tvorbě.

Kdybych měl charakterizovat vystavená díla třemi slovy, byli by jimi: papír, cit, člověk.

Papír – až na pár výjimek je uměleckým médiem pro autorku dnes již typickým, Šimotová ho stříhá, trhá, muchlá, otiskuje, perforuje a jinými dalšími způsoby destrukuje (či znovu „konstruuje“).

Cit – díla zachycují především pocity a niterná hnutí autorky, realita je věcí vedlejší, přičemž z vystavených děl je patrné,

že se s Adrienou Šimotovou život nemazalil.

A proč **člověk**? – Ten je hlavním námětem většiny vystavených artefaktů, ať již jako celá postava, nebo její části a kousky, či pro člověka typické předměty prozrazující jeho přítomnost (stůl, židle...). Z tohoto důvodu je také Šimotová řazena do proudu tzv. nové figurace.

Velkou předností výstavy je fakt, že se opravdu hodí do prostoru Veletržního paláce. Šedivé odstíny papíru korespondují s barevností betonových stěn. Zvlášť působivý je kontrast křehkosti a dočasnosti papírových děl s pevností a trvanlivostí železobetonové budovy. Podobně se sem hodila výstava Milana Grygara, jehož zvukově obrazové partitury bravurně využívaly ticho, akustiku a strohost paláce. Jediným problémem výstavy byla její koncepce. Jsou prezentována pouze díla vytvořená až po roce 1969, kdy byl již autorčin malířský výraz v základních rysech ustálen. Zcela se opomíjí období, ve kterém svůj styl teprve hledala. Je to velká škoda, protože právě ona cesta k vrcholu může být stejně zajímavá jako vrchol sám. Je zde vystaven jeden jediný obraz z předcházejícího období, kterým je Zrcadlo z 1962. Ten je navíc umístěn až na konci expozice zcela odtrženě

mezi díly z roku 2000. Určitě se tam mělo objevit více starších obrazů jako například Zmapovaná krajina, Domovní zeď, Ztracený prostor, Smuteční konvalinky atd. Malá pozornost je také věnována grafice, které tvoří nedílnou součást díla Adrieny Šimotové (Odkryté lože – 1970). Její důležitost a kvalitu potvrdila řada mezinárodních ocenění.

Hned v úvodu výstavy můžeme vidět velkoformátová plátna z počátku 70. let (Světloňoš – 1973, Zrcadlo – 1971). Důraz je zde kladen na barvu a obrysy, které však ve stísněném prostoru chodby nemohou vyniknout. Později se autorka od plátna odvrací a pokud ho používá, tak stejně jako papír, když ho stříhá, trhá a lepí (Blízká vzdálenost – 1976 až 1977). Zajímavý je cyklus Hlava v souhrnu (1979 až 1980), který je tvořen sérií zmuchlaných papírů mezi skly. Naopak Dotek země (1982) je obrovský volný papír, do kterého je vyděrována lidská postava provádějící kliky. Velmi působivý je pastel Vyjevující se tvář z roku 1987, kde z papíru prakticky neznametelně vystupuje modro růžový lidský obličej. Autorčin zájem o předměty, které jsou neodmyslitelně spojeny s člověkem je nejmarkantněji demonstrován v cyklu Magie věcí (1991). Postupně také stále častěji používá barevné pigmenty a vrací se tak ke kolorismu 70. let

– papír, cit, člověk

Ilustrační ukázky uměleckých prací a fotografie jsou převzaty z katalogu „Adriena Šimotová O blízkém a vzdáleném“, Trigon 1994 s laskavým svolením nakladatele.

(Tělo vyzaruje – 1996), ovšem někdy je jich snad až příliš (Nanebevzetí). Ceněny jsou i otisky lidského těla, které Adriena Šimotová vytváří od 80. let. Modelem je buď ona sama nebo členové její rodiny. Tyto otisky nepostrádají opravdovost a intimitu, ale ve srovnání s díly sochařky Evy Kmentové ze 60. let (která také používala otisky lidského těla ve svých dílech) jim chybí obecně srozumitelný význam.

O sochařce Evě Kmentové se v souvislosti s Adrienou Šimotovou nelze nezmínit. Obě umělkyně mají mnoho společného. Jsou snad nejvýznamnějšími ženami – autorkami 2. poloviny 20. století na české výtvarné scéně. Jsou ze stejné generace a obě začaly vystavovat v 60. letech. Kmentová se proslavila zejména výše zmíněnými otisky. Od 70. let musela pracovat výhradně s papírem, způsobem, který později uplatnila i Šimotová. Také Kmentová byla konfrontována ve svém životě s těžkou chorobou, a to bohužel svou vlastní. Právě ta ji přinutila k přechodu od těžkého sochařského materiálu k papíru. Nakonec Kmentová své nemoci v roce 1980 podlehla. I když je opravdovost děl Adrieny Šimotové neoddiskutovatelná, je její tvorba až příliš niterná a skutečně celý obsah jejího díla srozumitelný jen pro nejbližší okruh rodinných známých. Sochy Evy Kmentové mají kromě intimity tělesných otisků svých a členů rodiny i významy obecně srozumitelné i společensky aktuální. Nejmarkantněji je to patrné u děl jako Ruce I, II, Stopy, Pupek, světa, Lidské vejce, Terč, z roku 1968 a z následujících let normalizace.

Výstavu Adrieny Šimotové doprovází obsáhlý katalog, který však kopíruje koncepční chyby expozice. I přes výše uvedené výhrady ale považuji retrospektivu Adrieny Šimotové za zdařilý projekt Sbírkový moderního umění Národní galerie.

Petr Jiška

Co chystá k vydání nakladatelství

Laszlo Moholy-Nagy: Od materiálu k architektuře

V letošním roce vydává nakladatelství Triáda další svazek věnovaný významným textům meziválečné avantgardy. Po Kleeově *Pedagogickém skicáři* (1999) a Kandinského *Bod - linie - plocha* (2000) nyní vychází - v téže grafické úpravě, jež pietně respektuje ducha bauhausiánské funkcionalistické typografie - kniha Laszlo Moholy-Nagye *Od materiálu k architektuře*.

Moholy-Nagy (1895-1946), spoluvydavatel, hlavní spiritus agens a typograf jedinečné edice „Knihy Bauhausu“ (Bauhausbücher), je zároveň také autorem dvou svazků. V *Malířství - fotografie - film* z roku 1925 předestřel metodou tzv. typofota, tedy jednotně koncipovaného sdělení, v němž se střídá text a s názornými fotografickými ilustracemi, svou vlastní představu o vývoji reprodukčních médií: od malby pigmentem usilující o iluzi reality prostřednictvím perspektivních konstrukcí přes dokonalejší, ovšem stále ještě statický fotografický „otisk“, až po dokonalou filmovou iluzi, schopnou dokonale reprodukovat nejen barvy a prostor, ale také pohyb a dokonce zvuk.

Roku 1929 vyšel v této edici další svazek: *Od materiálu k architektuře*, kterou je možné považovat za svého druhu poctu a zároveň apologii bauhausiánskému ideálu umění jako sjednocení všech dosud izolovaně vnímaných výtvarných oborů, uskutečněné pod taktovkou architektury a sloužící především praktickému životu. Dalo by se říci, že touto sociálně utopickou redefinicí umění jako činnosti využívající všech možností pokročilé techniky ve prospěch člověka jako by byl završen proces demontáže klasického dědictví evropské kultury: už žádné galerijní umění, u něhož je v podstatě jedno, zda oslavuje transcendentální ideje, pozemské hodnostáře, anebo šokuje měšťácké publikum, ale mnohem ambicióznější záměr - formovat samotný život.

Na velkolepé utopické vize avantgardy, která se pokusila vyvodit důsledky z nekonečných možností technického pokroku, se dnes právem díváme skepticky. Nepochybně: minimální byty v šedivých panelácích, globalizovaný design masové výroby nebo agresivně manipulativní styl a typografie „revolučních“ tiskovin jsou jejím legitimním dědictvím. Při detailnějším pohledu na myšlenkové zázemí avantgardy zjistíme, že přes veškerou proklamovanou novost a „revolučnost“ jde vlastně o návraty k něčemu, co už tady jednou bylo, že jde o věčně se opakující, ve své podstatě romantickou snahu korigovat vývoj, jenž se rozběhl špatným směrem. Tím není míněna jen základní koncepce „funkcionalistické laboratoře Evropy - Bauhausu“, symbolizovaná známou katedrálou (emblem školy vytvořený Lyonelem Feiningerelem) jakožto ztělesněním služby ve prospěch vyšší ideje a zároveň anonymní řemeslné práce, ale také zcela řada konkrétních pokusů obnovit harmonicky rozvinutou osobnost člověka, jejíž přirozené schopnosti průběhem času zakrňely: *Primitivní člověk byl lovcem, řemeslníkem, stavitelem, lékařem atd. v jedné osobě - dnes se věnujeme rozvoji pouze jedné, jediné činnosti - a ostatní své schopnosti necháváme ležet ladem. ... Nepochopením tradice i autorit se člověk dostal do situace, kdy si přestal věřit. Stal se z něj odborník. Přestal bezprostředně prožívat svět. V ustavičném boji s vlastními instinkty posleze podlehl informacím, které k němu přicházejí z vnějšku.* Nespokojenosti s momentálním stavem, v němž se lidstvo nachází, se snaží Moholy-Nagy vysvětlit chybným postojem k technickému rozvoji. Ten se sice zdá být původcem nešťastné současné situace, ale - a v tom je významný rozdíl mezi meziválečnou avantgardou a odmítavými reakcemi na průmyslovou revoluci minulého století, jak ji reprezentují například angličtí praeraffaelité - pouze proto, že jsme dosud správně nepochopili skrytou organic-

v březnu 2000

Triáda

kou podstatu tohoto nového fenoménu: *Technika je organicky se vyvíjejícím životním faktorem. Její vývoj je závislý na počtu obyvatelstva, a tento vztah platí také obráceně. V tom spočívá organický důvod její existence, a podaří-li se nám objevit univerzální podstatu tohoto organicky se vyvíjejícího životního faktoru, ... objevíme současně také, kam se bude ubírat vývoj.* Proti škodám napáchaným technickou civilizací je tedy možné účinně se bránit, a to především tím, že techniku našim vlastním organickým potřebám přizpůsobíme – a to jak formálně, tak také funkčně. Prakticky to znamená, že nový obor – průmyslové návrhářství – se postará o to, aby moderní stroje nehydily paradoxní dórské sloupy z litiny, ale aby jejich tvarosloví odpovídalo přirozeným – neboli *organickým* – zákonům ekonomičnosti, aby byla naplněna slavná devíza funkcionalismu, podle níž *forma následuje funkci*. Organická forma organické funkce – to je maximálně ekonomická, funkční a účelná kapka – základ aerodynamického technického tvarosloví.

V knize *Od materiálu k architektuře* sleduje Moholy-Nagy složitou cestu vedoucí k tomuto zdánlivě triviálnímu zjištění po historických etapách, od nečleněného blo-

ku přes postupně stále odvážnější vybírání hmoty až k jeho úplné perforaci. Na základě vnitřní logiky tohoto vývoje se – analogicky k vývoji organické podstaty techniky – pokouší předpovídat další vývoj práce s hmotou: jako přechod materiálu (= sochařství) do kvalitativně vyššího média architektury (= prostor). Teprve architektura jako vývojově nejvyšší způsob *formování prostoru*, klenební svorník završující veškerý dosavadní vývoj „materiálu“, *začne skutečně plnit své nejvlastnější poslání, spočívající v překlenování dosud existujících protikladů mezi organičností a umělostí, otevřeností a uzavřeností, mezi venkovem a městem.*

V mnoha ohledech nepochybně utopická a ve svých důsledcích totalitární (a tudíž i nebezpečná) vize architektury jako všemocného instrumentu, sloužícího k nápravě škod napáchaných vývojem a zároveň také k vyloučení případných dalších chyb, je však z dnešního hlediska také fascinujícím čtením: o nebyvalém nasazení všech sil a schopností, s nímž se levicová avantgarda snažila přenést své demiurgické ambice z oblasti výtvarného umění na celou společnost a „formovat“ samotný život.

Utopičnost Moholy-Nagyovy vize nespočívá jen v jakémsi již prokázaném „historickém omylu“, jemuž podlehla celá jedna generace evropského umění a o němž není třeba vést spory. Přesto – nebo právě proto – je důležité tyto texty, známé většinou jen podle názvů a citované pouze zlomkovitě, zpřístupnit jako celek: jsou totiž „gejírem úžasných nápadů“, z nichž mnohé bylo možné technicky realizovat teprve v současné době, a mnohé se se dokonce uplatnily a staly se jakousi samozřejmostí. To platí jako o typografii, o filmových postupech nebo zásadách výstavnictví, tak také o designu, esteticky kultivovaném a ekonomicky promyšleném tvarování zcela běžných užitných předmětů. Právě v této oblasti je třeba Laszlo Moholy-Nagye a řadu dalších „dědiců anonymních řemeslníků, nasazujících veškerou dovednost a um ve službách vyšším idejím“, vnímat a po zásluze ocenit.

Anita Pelánová

(citáty psané kurzívou pocházejí z připravované knihy: Laszlo Moholy-Nagy: *Od materiálu k architektuře*. Překlad Anita Pelánová. Doslov Petr Rezek. Triáda, Praha 2001)

Důmyslná hra s realitou

Zmizení svaté Barbory“ (1988) je jen jediným kamínkem v pestré mozaice tvorby brazilského spisovatele Jorge Amada (1912) a není první knihou, která mu v českém překladu vychází. Některá Amadova díla u nás vyšla už v padesátých letech. Jeho snad největší román „Mulatka Gabriela“ (1961, česky 1974) oslavuje nespoutanost a krásu brazilských žen (uau! pozn. red.). I tentokrát byla ruka nakladatelů při výběru šťastná.

Nezmiňujme raději předem „škatulku“, do které by bylo možné „Zmizení svaté Barbory“ zařadit. Při četbě vám řešení samo vykrytalizuje na dlani, aniž by bylo svázáno nějakými konvencemi nebo okleštěno jako klišé.

V kratičkém úvodu se dozvídáme, že: 1) má příběh sloužit jako příklad a výstraha, 2) se při jeho psaní autor výborně bavil a doufá, že se čtenář bude bavit taky. Když se rozhodneme číst dál, jsme okamžitě vtaženi do důmyslné hry, a podvolíme-li se jí, bavit se budeme výborně. Amado je zkušený hráč, hned od počátku zkouší na čtenáře spoustu triků. Někdy promlouvá sám za sebe, jindy jakoby skryt v postavě vypravěče, na dalších místech si jeho úklady ani nemusíme uvědomit.

Nejnápadnější hrou jsou všelijaké vypravěčovy sliby a předsevzetí, které jsou vzápětí porušovány, omlouvány, a komentovány. A to jak výslovně, tak skrytě. („*Ani my nebudeme na nádheru Bahie pět chválu a oslavovat ji, nebudeme se jí zde zabývat, skromnost je známkou velikosti.*“ A nejen, že se vzápětí vypravěč nedokáže přemoci a začne líčit krásu země a města, ale celou knihou prostupuje zjevný úmysl nám přiblížit a vymalovat půvaby Bahie i jejího lidu.)

Jedním z předsevzetí jako by byla objektivnost pohledu, dokumentárnost textu. Ten se sice celou dobu „dokumentárně“ tváří, ale od začátku do něj začínají nenápadně pronikat všelijaká hodnocení, poschovávaná po zdánlivě neškodných přívlastcích: „...*jedni byli pro, druzí proti, všichni ale navýsost kompetentní a ředitel, jehož andělským výrazem chvílemi prokmitl šelmovský a zlomyslný záblesk, v bílé sutaně bez poskvrnky ještě o něco víc.*“ Je ale možno postihnout realitu nestranně a objektivně? Nástin jedné z odpovědí prorůstá celou knihou. Všechno je nám podáváno jakoby skrze objektiv filmové kamery, střídají se záběry širokoúhlé s detaily, pohledy na náměstí s nakukováním do soukromí, občas je nám ale dopřán i letmý pohled do míst vizuální kameře nepřístupných: do minulosti postav a do jejich myšlenek.

K posouzení skutečnosti se nám nabízí mnoho úhlů. Jak prosté. Jenže tím hra nekončí. Očima vypravěče a některých postav totiž vidíme věci jiným nějak nepochopitelné, nepřístupné, neuvěřitelné. Protože s tím, co vnímají lidé, stojí na stejné úrovni i příroda: „*Vody a ryby doprovodily v podve-*

i se čtenářem

černím klidu a nádhře zapadajícího slunce plachetníci s nosítky a krásnou světící do cílového přístavu, loď se dotkla betonového mola.“ Ale nejen ta, díváme-li se pozorně, začínají se před námi dít zázraky, bohové přicházejí mezi lidi, a lidé nejsou jen obyčejnými lidmi, ale kněžími či dokonce vtěleními samotných bohů. A kde lidské zprostředkování k nápravě věcí nestačí, bohové a svatí se neostýchají a věc vezmou pěkně rázně do svých rukou.

Jak máme ale poznat, co je skutečné a co pouhé zdání, když jsme zcela v rukou vypravěče, který sice ví všechno, ale ochutnávat nám dává jenom podle svého rozmaru, tam více, tam méně. A ještě nás plete zašmodrcháváním nepřímé a polopřímé řeči – co nám říká vypravěč a co si myslí postavy? A jejich představa reality zdaleka není vždy naplněna, snad je dokonce tím méně skutečná, čím je sebevědomější.

A tak se postavy a aktéři spíš než na kladné a záporné dělí na ty, kteří vnímají realitu nerozčleněně, věří viděním, akceptují zázraky a přítomnost božstev, a na ty kteří žijí v úzkém světě svých předsudků

a představ. Ti jsou chudí, zmatení, ztrápení a v důsledku toho i zlí a necitliví. Vedle kulturních a národopisných reálií přicházíme také neustále do styku se spoustou autentických nářečních výrazů, které, ač znějí tajemně, můžeme číst bez vysvětlování, neboť nám stejně jako u postav později bude dáno přiblížit se jejich smyslu. Přiblížit možná více než kdyby byly rovnou vysvětleny (což je účinně, ale až na konci knihy, kde je neposedný čtenář může a nemusí objevit), protože i tak je jejich podstata komplexní, složitá a synkretická, nepostižitelná jednoduše a přímo. Víte co to je *candomblé*?

Celé Zmizení svaté Barbory je prostoupeno neutišenou polaritou mezi prudérností a láskou, upjatostí a radostí ze života, migrérou, zažívacími problémy a přirozeností, vášní, také mezi státní mašinérií a bohy a svatými. Napětí ale mizí mezi stářím a mládím, realitou a zázraky, bohy a lidmi, černými a bílými. Vždyť jsou stejně nakonec všichni tak trochu smíšené krve, a nejkrásnější jsou mulatky.

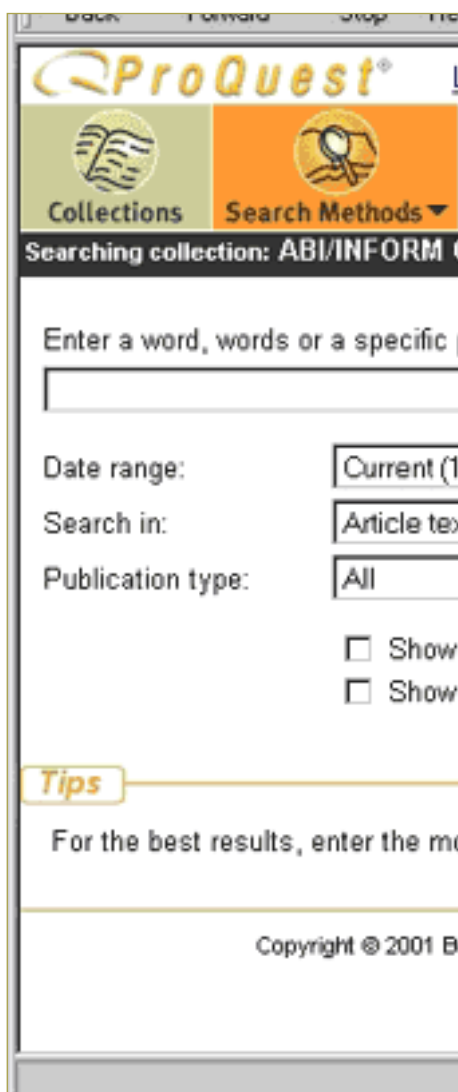
Klade se nám však také velký otazník, jestli je skutečně nutné napětí mezi katolictvím a lidovými náboženstvími, Pánem Dobrého Konce a Ježíšem, Svatou Barborou a Ians#. Je nutné pro jednu pravdu zavrhnout druhou? Je nutné proto, že je jedno možné, označovat druhé za nesmysl? Je možné zapřít jednu část své krve a být hrdý pouze na druhou?

„Proč by jedno i druhé nešlo dohromady? Co tady mají co pohledávat strážci ideologické čistoty? Ven! A rychle! Táhněte k čertu, jděte se vycpat! Na tyto ekumenické stránky žádní ideologičtí strážci nepatří.“

Samuel Titěra

Jak se stát

Omlouvám se, bude-li tento článek vypadat jako skrytá reklama. Nikdo mi za něj nic nedal a nedá, nikdo mi ani nepodstrkoval předžvýkané informace a nevedl myš při surfování.

Přesto budu chválit. Občas se totiž na internetu stane, že narazíte na stránku, která je nejen barevná a interaktivní, ale taky užitečná.

Při výletech po Síti už jsme se pobavili nad svatými texty, nostalgicky zavzpomínali na mládí u folkové hudby, teď přišel čas využít web k vzdělávání. Pro shánění maximálně různorodých informací jsou nejužitečnější tzv. internetové databáze. Srovnejme si dvě z nich, rozdílné jak původem (česká × americká), tak zaměřením.

1. Anopress (www.anopress.cz). Databáze Anopress připomíná ze všeho nejvíc aktualizovanou encyklopedii, nebo spíš slušně vybavenou knihovnu s poměrně ochotným personálem. Je rozčleněna do šesti sekcí, k nimž budete mít po registraci sedmidenní přístup zdarma. Většina služeb (zvláště ty užitečné) je ale přístupná volně.

1.1. Mediální databáze umožňuje prohledávat články z českého tisku a plnotextové záznamy zpravodajských, publicistických a diskusních pořadů rozhlasu a televize za posledních 12 měsíců. Kromě plného znění dokumentu se zobrazí zdroj, datum, název, autor, místo otisknutí (strana, rubrika...). Takže když chcete někoho ocitovat, případně vyhledat si jeho výroky, není nic snadnějšího.

1.2. Zpravodajský servis využívá služeb České informační agentury (ČIA) (hospodářsko-politické informace) a INFONetu (zpravodajství z oblasti zábavního průmyslu). Jako doplňkový zdroj slouží teletexty ČT, Novy a Primy, zpracované v grafickém formátu jako obrázky, dokonce v typických barvách. Načítají se rychleji a spolehlivěji než na televizní obrazovce.

1.3. Sekce Firmy obsahuje obchodní rejstřík a další registry (evidence úpadců, seznamy soudců a znalců atd.), vyhledávání telefonních čísel (ve spolupráci se stránkou Českého Telecomu www.quick.cz), seznam plátců DPH, Aspekt Stock Watch (informace o firmách, s jejichž cennými papíry se

Některé informační

(zadarmo) chytrým

obchoduje) a další informace komerčního charakteru.

1.4. Zajímavá je služba Encyklopedie: umožňuje vyhledávání v encyklopediích Kdo byl kdo / Kdo je kdo (od roku 1918), Kronika 20. století (nabízí mimo jiné kalendářium – věděli jste třeba, že 7. ledna 1923 dosáhla francouzská automobilová transsaharská výprava, tzv. Černá expedice, města Timbuktu v Mali?), Ottův slovník naučný, Státy a jejich představitelé a Kolekce map světa.

1.5. Sekce Odkazy WEB zpřístupňuje jízdní řády, internetové stránky státních institucí, národních parků a CHKO, Národní knihovny atd.

1.6. Posledním oddílem jsou Předpisy FulSoft: sbírky zákonů v současném znění od roku 1945. Lze studovat texty platných předpisů (kromě zákonů i vyhlášky ministerstev, nálezy Ústavního soudu, mezinárodní smlouvy) a fulltextově v nich vyhledávat). Kdyby si někdo dal tu práci, bylo by zajímavé napsat dějiny této země podle dějin jejích zákonů, od Benešových dekretů po omezení dovozu hovězího.

2. Druhou, mezinárodní databází je EBSCO (www.ebsco.com). EBSCO spojuje informační soubory, které zprostředkovávají přístup k odborným časopisům vycházejícím na internetu. Přístup k databázím mají jen organizace, ne jednotlivci. U nás jej zajišťuje např. Národní knihovna. Nicméně k řadě článků v přičleněných bázích se lze dostat i bez hesla.

Možností k vyhledávání je celá řada. Většinou stačí zadat klíčová slova, případně jejich kombinaci, a počkat si na výsledek.

2.1. Databáze EBSCO Online umožňuje hledání tematicky zaměřených titulů, které na internetu vycházejí. Když narazíte na požadovaný časopis, můžete dále prohlížet jeho obsah, anotace článků či jejich plné znění. Systém obsahuje přes 4 000 titulů, převážně z oblasti společenských a humanitních věd. Pokus vyhledat časopisy o médiích přinesl 26 výsledků, mj. tituly Media History, Media Psychology, Journal of Mass Media Ethics, New Media and Society atd.

2.2. EBSCO Host sdružuje deset databází odborných textů z časopisů věnovaných

převážně společenským vědám, ekonomice a medicíně. Narozdíl od předchozí báze zde hledáte rovnou konkrétní články, přičemž vyhledávání v nich je fulltextové – vždy se prochází celý text. Do systému je zapojena široká škála titulů, od vysokoškolských časopisů po prestižní magazíny vědeckých institucí, např. lékařské British Medical Journal nebo The Lancet. Nalezené články se zobrazují v úplnosti, včetně obrázků a fotografií.

2.3. Systém EBSCO nabízí řadu dalších informačních zdrojů (například NoveList – prohledávání prozaických děl), ty jsou však už přístupné pouze registrovaným uživatelům.

Informační databáze představují jeden z nejužitečnějších způsobů, jak využít možnosti světové sítě. Můžete z nich čerpat aktuální potřebné informace jako v případě Anopressu, nebo z nich těžit třeba při odborné a vědecké práci (EBSCO). A vůbec – být chytrější se vždycky vyplatí.

Miroslav Cingl

zdroje na internetu

Katolická hlídka

Československá společnost byla těsně po druhé válce zmatena. Myslela si, že vyhnat Němce, přitulit se ke Stalinovi, tak trochu dát za uši v Mnichově „zradivším“ mocnostem a využívat výhod „masarykovské demokracie“ bude možno současně a zdarma. Myslela si, že bude platit jen „věčným mírem“, „kolektivem všeho pracujícího lidu“, „spravedlností“ a „svobodou“. Zaplatila útlakem, totalitou, odcizením, marasmem a nespravedlností. Říká se (když už se o tomto málo diskutovaném období české historie vůbec mluví) že nebyl nikdo, kdo by varoval. Pravdou však spíš je, že nebyl nikdo, kdo by varování poslouchal.

Přehled těch, kteří se snažili rozjetý československý rychlík do Svazu aspoň brzdit, nabízí sedmisetstránkový špalek „Na ztracené vartě Západu – Antologie nesocialistické publicistiky 1945 – 1948“ historika Milana Drápaly. V českém poválečném prostředí to podle něj byli žurnalisté týdeníků *Obzory*, *Vývoj* a slovenských *Nových proudů*, kdo nejdůrazněji varoval před komunistickou totalitou a nabádal nekomunistické strany Národní fronty, aby přestaly své peří barvit do různých odstínů módní rudé a vrátily se k osvědčeným konfekčním šedým barvám demokracie.

Do Drápalovy antologie nesocialistů se dostali: Helena Koželuhová, Pavel Tigrid, Bohuslav Brouk, Miloslav Skácel, Jan Kolár (nejde o překlep, milí panslované), Luděk Forman, Ladislav Jehlička, Bohdan Chudoba... a nikdo další.

Tito žurnalisté se ocitli v podivné době a v podivné žurnalistice. Svoboda tisku a slova byla formálně zaručena, ale úřední kroky vedly přímo proti ní (zvláště proslulé Kopeckého ministerstvo informací se významovalo). Povoleny byly (až asi na dvě nepodstatné výjimky) pouze listy vydávané politickými stranami a společenskými organizacemi, přičemž mnohé z předválečných stran nebyly povoleny. Takže vlastně existoval jen tisk vládních stran. Zmiňované *Obzory* a *Vývoj* patřily pod koncern Československé strany lidové, byly tedy listem stranickým a ne nezávislým. Přesto se jim podařilo uhájit si dobově nejširší možnosti kritického pohledu.

Rovněž jazyk soudobých názorových střetů byl prazvláštní. Vznikala oblíbená zaklínadla 50. let, jako „lidová demokracie“ (= komunistická totalita), „vůle všeho lidu“ (= vůle vedení strany) či „reakce“ (= opozice). Milan Drápala k tomu vtipně poznamenává: *V obraze-příběhu sestaveném z obrazů*

dobové publicistiky se „reakce“ nejprve „skrývá“, „zakukluje“ nebo „zahnizduje“, pak „čítá na svou příležitost“, přičemž „našlapuje měkce jako liška“ a „mění barvu jako chameleon“, a posléze „vylézá z děr“, „cení zuby“ a „větrí vlčí svobodu“, v níž bude moci „vysávat znovu krev bezbranného proletariátu.“ (Příspěvek české komunistické publicistiky k demonologii a vampyrologii dosud nebyl doceněn.)

Dobový tisk navíc sám a dobrovolně kladl jistá omezení svému kritickému spektru; de facto nenapadnutelný byl Sovětský svaz, Košický vládní program, socializace, prezident Beneš. Ani jinak kritickým a silně anglofilním lidoveckým listům se tento trend nevyhнул – na počátku, v letech 1945 a 1946, ještě alespoň formálně přiznávaly socialismu jistou státní povahou možnost. (Navíc, jak přiznává Milan Drápala, byla Helena Koželuhová z redakce Obzorů vypuzena pro kritiku SSSR. Paradoxně rovněž za kritiku stejného SSSR, nejen z pera Koželuhové, byly lidovecké časopisy pronásledovány výše zmíněným komunistickým ministrem Kopeckým.) Další dispens tito publicisté udělovali Benešovi, ten zůstal nedotknutelným až do konce. Abychom parafrázovali Peroutkův výrok z oné doby – loď plula doleva, Obzory a Vývoj šly po její pa-

lubě vpravo, ale změnit kurs se jim nemohlo podařit, protože nechtěli odstranit milovaného kormidelníka, jehož kompas ukazoval jediným směrem a nesl nápis „Sděleno v CCCP“.

Obzory a Vývoj sice kritizovaly ze všech nejvíce a měly tak největší potenciál odhalit nedemokratičnost nastupujícího režimu, ale Únoru 1948 také napomohly. Jejich fatální omyly a neopatrnosti pramení v říši zbožných přání. V roce 1946 Vývoj nasával atmosféru a hlásil: „našimi vnitřními poměry začínají už zvolna prosvítat navracející se demokratické kontroly lidu a lidem.“ Sama redakce už ale kontrolu nad sebou v téže době ztrácela. Před napsáním těchto slov napadl ministr Kopecký Obzory (redakce se personálně kryly) za jejich „útoky“ a požadoval zastavení časopisu. K dobovému koloritu patří, že Kopecký nechal vypracovat seznam štvavých útoků obou časopisů na zbožštěný SSSR, kde byly kruciólní prohršky typu: „Vývoj informoval o tom, že stálý sovětský delegát v OSN má v New Yorku k dispozici třípatrový dům.“ Lidovečtí ministři Šrámek a Hála přesto srazili paty a slíbili větší dohled nad svým stranickým tiskem (dostali se do typické pastí tehdejších demokratů; chtěli pravidla a pořádek,

a nechali soudruhy, aby je organizovali). Patrně v tomto bodě měly oba časopisy nejvýznamnější možnost varovat společnost před nastoupenou cestou. O celé cause podrobně referovaly Peroutkovy Svobodné noviny a Dnešek. Společnost tedy věděla a nechtěla vidět.

S vědomím toho všeho Pavel Tigríd půl roku před Únorem kolébá své čtenáře: „Pevně věřím, že komunistické strany v Československu nedají se zlákat cestami, jež by vedly k politickým dobrodružstvím, jichž si prostě nemůžeme dovolit.“ Nezbývalo než pevně věřit. Deprese z bezmoci je při pohledu ex post obsažena v celém tomto „radostném údobí“.

Drápalova antologie pomocí drobných medailonů (na těch se podíleli také Andrej Stankovič, Zdeněk Beneš a Vladimír Borecký) představuje vybrané publicisty (nejvíce prostoru se dostalo Drápalově oblíbenkyni Heleně Koželuhové a Pavlu Tigridovi) a následně několika texty přiblíží jejich činnost v době třetí republiky. Dluh zapomenuté části českého politického myšlení zdá se být splacen; zdá se. Něco ale spadlo pod stůl. Například zcela nepochopitelně a bez vysvětlení nebyl do výběru zařazen šéfredaktor Obzorů Ivo Ducháček. Pokud máloko-

Katolická hlídka

mu v širším povědomí něco řeknou jména jako Brouk a Jehlička, Ivo Ducháček zůstává postavou uznávanou, mnoho let jej režim rušil na vlnách Svobodné Evropy.

V medailonech žurnalistů Drápalovy antologie se ale i tak najde ne jeden zvláštní příběh.

Helena Koželuhová – Drápalou silně obhajovaná radikálka – se potýkala s nepřízní snad všech, kteří jí v životě křížili cestu. Neteř bratří Čapků si užila své; v období, které je pro nás podstatné se jí dařily takové výpady např. proti sudetským Němcům (také autoři Vývoje a Obzorů podléhali dobovým máním a hysteriím, o to více, že mnozí z nich byli politicky angažovaní a voliči prostě chtěli slyšet své), že „anglický *The Observer* ... přirovnal její článek k nacistickým kampaním proti Židům.“ Následně se z ní stala lidovecká „stranická disidentka“; byla sesazena a odvolána. Svým případem pomohla demaskovat vedení lidové strany (zvláště pátera Hálu) jako naivní oběti komunistů. Drápalovo hodnocení Koželuhové jako „jediné ženy v dějinách moderní české politiky, která se pokusila prosadit na vlastní pěst s určitou vizí a již se podařilo získat pro ni značný počet stoupenců“, je mírně řečeno nadsazené. Milan Drápala své sympatie ke své oblíbené postavě prostě neskrývá. Možná právě této sympatii vděčíme za celou antologii.

V životopisu Pavla Tigrida není nutno příliš bádát. Mezi zajímavé momenty patří doklad toho, že už při návratu do republiky (1945 z Londýna) Tigríd možná tušil, jak vše dopadne. Jeho přítel z prvního exilu, Karel Brušák, mu před cestou do Prahy řekl: „*Za tři roky jste v Londýně zpátky a zase jako emigranti, tentokrát z komunismu, pokud vás ovšem dřív nezavřou nebo neodkráglují.*“ Brušák, věren svému výroku, v Londýně rovnou zůstal a do Prahy se po válce nevracel. V kapitole o Pavlu Tigrídovi se Milanu Drápalovi navíc vloudila drobná chyba. Píše: „Pak si provinilce (Tigrida, pozn.mg) zavolal jeho nadřízený Arnošt Heidrich, šéfredaktor předválečných Lidových novin a aktuálně ředitel politického odboru ministerstva zahraničí.“ Arnošt Heidrich si Tigrida možná povolal, jistě byl také ředitelem onoho odboru, ale nikdy neřídil před válkou Lidové noviny; byl v diplomacii. Lidové noviny před válkou vedl jiný Arnošt – Heinrich. Ten si ale Tigrida mohl po válce povolat jen jediným způsobem – zemřel roku 1933. Jelikož překlep je vyloučen, musí být řečeno, že kdyby Milan Drápala studoval žurnalistiku a tento v podstatě neškodný lapsus by se mu povedl u zkoušky, asi by musel přijít jindy.

U Tigrida Drápalova rovněž poznamenává, že pokud se tu a tam nechal unést dobou a chvílemi psal vlastně stejně jako soci-

alizující novináři národních demokratů či peroutkovské skupiny, tak vytýkat mu toto unešení tolik jako jim by bylo nepochopením doby. Nebylo by vhodné měřit stejným metrem? Z dnešního pohledu chybovali všichni. Politicky bylo dáno, že nemohli nechybit. Volili jen jiné postupy – jedni se snažili pragmaticky přiblížit tomu, jak poválečnou společnost viděli, tedy přijali socialismus a snažili se mu vtisknout ráz demokracie. Jiní chtěli takovou společnost, jakou považovali za nejvhodnější a dostali se do nejvyhrocenější opozice. Jedni se snažili myslet jako lidé, pro které psali; druhí chtěli, aby lidé mysleli, jak oni píší.

V medailonu Jana Kolára je velmi zdařilá pasáž, kde Milan Drápala líčí Kolárovu cestu za hranice. Kolár s přítelem unesou letadlo na lince Praha–Bratislava do Mnichova, někteří pasažéři využijí situace a také emigrují. „Zlomyslnou náhodu mohl proklínat pilot, kterému riskantní akce obou mladých mužů údajně zhatila záměr uprchnout za Západ při příštím letu.“ Život Jana Kolára se vůbec podobá thrilleru, byl plný zákrutů a serpentýn.

Další postavy mají, zjednodušeně řečeno, jedno společné. Jsou pevněji věřícími křesťany než politicky aktivní Koželuhová a Tigrid, také jsou ostřejší ve své publicistice. Bohdan Chudoba je příkladně přímou spojnicí mezi Obzory a Vývojem a předvá-

lečným Durychovým Akordem, společné tóny zaznívají právě v jeho publicistice („z křesťanského hlediska kritizuje všechny programy“, „nechybí kritika demokratického systému a konkurenčního trhu ani obviňující výpady proti liberalismu a amerikanismu“, „kritizuje liberální, židovskými vlivy prý přesyčené a celkově rozkladné intelektuální klima první republiky“)

Patrně nejpoblázněji napsaný medailon se zdařil Andreji Stankovičovi. Je věnován také přispěvateli Akordu a Řádu Ladislavu Jehličkovi. V líčení Jehličkovy kritiky nacionalismu se objevuje mimo jiné návrh, aby na české prezidentské vlajce místo „Pravda vítězí“ bylo napsáno „Každý jednou umře“...

Na závěr to nejlepší. Vladimír Borecký ve svém medailonu Bohuslava Brouka, který antologii uzavírá, musí konstatovat, že individualista Brouk nepatřil k nábožensky orientovaným publicistům, že jej přitahoval – socialismus. V emigraci po roce 1948 se Brouk dokonce „vrací ke struktuře totalitního státu“. Ve své studii „Pojem svobody v dějinách lidského myšlení a jeho patřičný význam“ požaduje, aby v ideálním státě byla potlačena náboženská svoboda. „Dále požaduje omezení publikační svobody, která prý vede k vydávání škodlivého a neužitečného braku.“

A tak nejvíce problematické je „ideové“ vymezení celé antologie. Název, který hovoří

o „nesocialistické publicistice“, by mohl budit dojem, že na stránkách se skrývá publicistika demokratická, jak je v Čechách zvykem polarizovat. Zde však opakem socialismu není demokracie, ale křesťanství. Nestojíme „na ztracené vartě Západu“, ale „na katolické hlídce tradice, řádu a pravidel“. Milan Drápala se patrně ve vymezení inspiroval tehdejší Tigridem: „Dnes se ve světě potýkají jen dva světové názory, komunistický a křesťanský.“

Nazvat katolickou, lidoveckou publicistiku publicistikou „nesocialistickou“ je zavádějící. Byla skupina listů Obzory a Vývoj a ta nesouhlasila s tím, co se zde po válce dělo, a tak kritizovala, jak jen se dalo. Kritizovali ale i jiní, sice z jiných pozic. Tigrid a další nebyli jediní kritičtí publicisté.

Milanu Drápalovi se zdařilo sebrat ne příliš často připomínaný a zajímavý materiál o velmi specifickém a problematickém období; snad ona problematičnost způsobila zavádějící název (mělo být jasně řečeno: publicistika Obzorů a Vývoje). Dluhy, které chtěl Drápala svou knihou splatit, tak zčásti zůstávají.

Martin Groman

Milan Drápala: „Na ztracené vartě Západu. Antologie české nesocialistické publicistiky 1945–1948. Prostor, Praha 2001, stran 688, cena 699 Kč

Vyhraný

Kopyto, jelito, platí to,“ zaslechl jsem, jak dva asi desetiletí kluci právě uzavřeli sázku. Když ten menší vyleze na nedalekou vysokou borovici a utrhne šišku z její špice, aniž by se s ním utrhla větev a on spadl dolů, dostane od toho většího malé Ferrari na setrvačnick. Pokud se mu to nepodaří, tak kromě toho, že si natluče, bude ještě muset svému protivníkovi věnovat figurky všech čtyř želvích bojovníků.

Ačkoliv jsem sám uzavřel sázek bezpočet, teprve tato drobná příhoda mě donutila, abych se nad sázením zamyslel trochu obšírněji. Z právního hlediska nejde o nic jiného než o smlouvu. Smluvní strana A (malý rusovlasý hošík) se zavazuje provést určitý úkon (vylézt na borovici a utrhnout šišku), za což obdrží od strany B (větší rusovlasý hošík) stanovenou odměnu (Ferrari na setrvačnick). Nesplní-li strana A svůj závazek řádně a včas (nevyleze-li, neutrhne-li, spadne-li, vezme-li si žebřík), uplatní strana B sankci (nárok na želvy ninja). Smlouva se uzavírá tak, že se smluvní strany dohodnou na jejím obsahu, podají si ruce, jež jsou přetaty dlaní třetí osoby pronášející formuli „kopyto, jelito, platí to“. Záhadou však pro mě zůstává, proč se používají právě tato tři slova. Jediné rozumné vysvětlení, které jsem našel, je, že toto pořekadlo vymyslel někdo, kdo pokládal sázky za hloupost, a proto nazval sázející se kopytem a jelitem.

Opustíme nyní právní šmordchanice a věnujme se stránce věčné. Když se sázíme, zajímají nás tři věci: co můžeme získat, co pro to musíme udělat a o co můžeme případně přijít. Mezi nimi musí existovat určitá rovnováha. Nemá smysl se sázet, pokud proti zisku pytlíku bonbónů stojí ztráta nové autodráhy. Sázet se lze úplně o všechno. Já jsem například jako dítě prohrál pět skleněných a deset hliněných kuliček, tři známky, knížky Hoši od Bobří řeky

a Timur a jeho parta, dvě autíčka a asi sedm rohlíků. Naproti tomu jsem vyhrál spoustu bonbónů, pět žvýkaček, knížky Hoši od Bobří řeky a Timur a jeho parta, dřevěný meč a krabici mléka.

Ve věku pubertálním je pro chlapce sázka ideální způsob jak získat polibek od tajně milované dívky. I přes žár v srdci a zapálená lýtka je ale nutné aspoň trochu myslet hlavou. Skok do jámy lvové z chlapce jistě učiní v dív-

čích očích hrdinu, nicméně své odměny se dotýčný hrdina pravděpodobně nedočká. – V sázce můžeme zajít i dál než k pouhému polibku, jenže to už jsou pak většinou nebezpečné známosti.

Sázky se však netýkají pouze dětí. Dospělí muži jsou podle statistik druhí co do počtu uzavřených sázek, a to hned po osmiletých dětech. Zatímco u dětí jde spíše o hravost a touhu po dobrodružství, vysoký počet sázek uzavřených mezi muži pravděpodobně bude, proč si to pánové nepřiznat, projevem naší ješitnosti, která nepřipouští, že by bytost tak vznešená a dokonalá jako muž něco nezvládla. Předmětem mužských sázek jsou většinou nápoje, přesněji řečeno alkoholické nápoje a ještě přesněji řečeno pivo. Mám důvod se domnívat, že se muži sázejí většinou o prkotiny, poněvadž znám jen jedinou Velkou sázku o malé pivo. Malých sázek o piva veliká jsem zažil bezpočet.

Když už se člověk o něco vsadí, snaží se většinou vyhrát. Existují ale i sázky, kdy jste naopak rádi, že prohrájete. Ani nevíte s jakou radostí jsem šel kupovat láhev vodky, když jsem se předtím s kamarádem vsadil, že se nedostanu na vysokou školu.

Sázka dokáže s člověkem pěkně zamávat. Přišel jsem takhle jednou na tenisové kurty, kde spolu hráli dva jinak důstojní páni v letech. Tehdy však spolu bojovali jako o život: honili se z rohu do rohu, funěli a při zkaženém míči nespisovně kleli. Důvod byl jediný: oba pánové se vsadili. Ten, který prohraje, bude následující den utírat nádobí nejen u sebe doma, nýbrž i v domě svého soupeře.

Jak je vidět, fantazii se meze nekladou. Před týdnem jsem se setkal s jedním svým bývalým spolužákem, který se tuze rád sázel. Prý se rozhodl projít bos žhavým popelem. Jeho dívka mu ale stále nevěří, že to udělá. „Já jí ukážu. Vsadím se s ní!“ prozradil mi kamarád svou přesvědčovací metodu. „Ale jdi, ty vejtahe,“ popichoval jsem ho. „Nevěříš? Vsaď se, že se vsadím!“ reagoval okamžitě.

Toho dne jsme spolu uzavřeli sázku na druhou.

Honzy Hanzla

Sex!

Vraždy!

Plyšáci!

Podobrazník...

příloha

Jan

Stern

Jan Stern

- Vlastní životopis

Narodil se roku 1977 v rodině stoupců církve Svědkové Jehovovi. Ti měli zakázáno rodit děti a na rok 1977 očekávali konec světa. Místo něj se jim však nečekaně narodil syn. Proto mu otec dal jméno Jan, které v hebrejštině původně znamená „Bůh je milostiv“. Své dítě přivedli do tehdy tajné komunity Svědků pod jménem „Bůh je milostivé Světlo“ (podle německého Stern – hvězda), za což byli vyloučeni jakožto gnostici. Matka později v hypnotické regresi vypověděla, že byla několikrát unesena do UFO, což byla pravděpodobně též příčina jejího těhotenství. Otec mimochodem pochází ze starého rabínského rodu, jehož členové se ve dvacátých letech podíleli na vzniku Rakouské komunistické strany. Od roku 1997 napsal Jan Stern několik xeroxově šířených sešitů: *Zmizení Modré lóže v hyperprostoru roku 1917*, *Sexuální perverze a cestování časem (z tajné činnosti CIA)*, *Vykoupení světa roku 1986*, *Dělnictvo a třetí Antikrist*, *Rudý sionismus a zamlčovaný vliv elektromagnetického záření*, *Pravda o původu a smrti Ježíše z Nazaretu*. Čistě literární formu získal soubor textů *Zuřiví pomlouvači času*, který plánuje k vydání nakladatelství Futura, avšak musí čelit tlakům ze strany Bezpečnostní informační služby, která se snaží vydání knihy zabránit.

Jsou Atlanťané mezi námi? Co tu chtějí? Mají rádi ovocné jogurty?

My sami jsme mezi Atlanťany. Atlantida zanikla, ale Atlanťané přežili a v dějinách se pro ně ujalo označení Čarodějové. A my dnes žijeme v čarodějnické civilizaci. Čarodějnictví je pak jediný opravdový hřích, který chtěl svou revolucí odstranit Mojžíš. Jelikož Egyptská civilizace byla založena zasvěcenci – kouzelníky z Atlantidy, stal se pro něj „Egypt“ symbolem hříchu. Proto bylo třeba z Egypta odejít. Očistit se od magie. A proto byl návrat ke zlatému teletu takovou katastrofou. Přemýšlel jsi někdy důsledně o tom podivném příběhu se zlatým teletem? Dnes se často nevhodně používá jako metafora pro situace, kdy se lid upíše démonu Mamonu. Přitom je to dost nelogické: ti lidé pod Sinají tehdy naopak všechno své zlato nasypali do kádí a roztavili. Vyrobili si zlaté

Řešení je komuna a teror!

(Rozhovor s Janem Sternem)

tele a „tancovali“ kolem něj. A když přišel ten zakladatel civilizace dolů a viděl to, povolal své Levity (rod fanatických mnichů) a nechal jimi rozsekat a povraždit tři tisíce svých bratří (Přitom jich z Egypta nevyšlo více jak šest tisíc!). Šlo tedy o největší pogrom v dějinách, neboť 50 % všech Židů se nepovedlo povraždit ani Hitlerovi. A to ještě Mojžíš Hospodina ukecal, aby je nezplynoval všechny. Ne že by mu jich bylo tak líto, ale protože by se mu Egypťani smáli, že ten svůj vyvolený lid moc daleko nedotáhl. To si nic nevymyslím, přesně takhle to v Tóře je, přečti si to! V čem byl tanec kolem modly tak děsivý, že masakr je proti tomu bohulibý čin? Uctívání Zlatého telete byla magická evokace! (Mimoto tele je symbolem astrologické epochy Býka, která právě končila.) Žid, který se vrátil k egyptskému čarování, je tu k ničemu. Žid je „vyvolený“ k tomu, aby opustil magii (vyšel z Egypta) a vystavěl nový chrám, kde není uctívána žádná vyšší bytost za to, že něco dává a chrání, ale bytost Nejvyšší, ačkoli nic nedává a určitě nechrání (spíš naopak). Egypťan se připravoval na posmrtný život a kontakt s astrálními a vyššími bytostmi, Žid se obrací k životu pozemskému – k přísnému dodržování zákonů, k socialismu apod. – a tím je v kontaktu s bytostí Nejvyšší. Proto Atlanťan a Žid stojí již šest tisíc let proti sobě. Nenávisť atlantických čarodějů k Židovi je nejlépe vidět na příkla-

V ponuré žižkovské ulici stojí zašedlý činžák. Omítka na něm už zbyla jen ve vystupujících zvrásněných nálepkách. Vcházím dovnitř, temné a vlhké zdi jsou pokresleny pohlavními orgány a revolučními symboly. Leckdy se překrývají. Žárovky nefungují, v úplné tmě stoupám do třetího patra. Každé dveře tu mají kukátko, ale jen z jednoho kukátko jde žlutavá záře. Klepu třikrát, dvakrát, a pak zase třikrát. Nic. Klepu dvakrát, třikrát, a pak zase dvakrát. Dveře se tiše otvírají a vidím dvě až tři temnou hnědí zářící oči, jak mne pečlivě propátrávají. Pak mně Jan Stern pustí dovnitř...

Je rozcuchaný, fyzicky vyspělý, něco mezi Einsteinem a Otou Zarembou.

Uvádí mě dál a usazuje na prastarou pohovku ve tvaru tygří tlamy.

V knihovně má Jitro kouzelníků a Masarykovy Ideály humanitní vázané v pravé lidské kůži...

du Nacismu. Nacisté stáli jednou nohou v Atlantidě, nacismus založili atlantičtí zasvěcenci. Pokud by se podařilo vyhubit všechny Židy, byl by to pro ně důkaz, že Sionská verze Dějin neplatí. Jenže platí. Bůh Židy skutečně vyvolil, nechal dokonce ten prostý a drsný národ geneticky zdokonalit (skrže látku, které se říká „mana“, kterou svrhávali andělé v létajících talířích při putování přes poušť). A tak zatímco nadlidé a zasvěcenci Třetí říše syntetizovali zuřivě magii se strojem, pár Židů na poušti (mexické) právě dokončilo atomovou bombu. Berlín padl, na nebi se objevili létající talíře a za tři roky na hoře Sion zavlála vlajka s Davidovou pečetí. Všichni ti čarodějové, kteří se postavili proti Jákobovu lidu, byli jen nástrojem Hospodiny vůle. Když máš poznání, opravdové poznání, můžeš ho vždycky využít magicky – a Židé to čas od času dělali. Proto Bůh Židy trestal. Za to, za co je trestal od počátku – za magii. Ale nikdy je neopustil. Kde je Egypt, kde je Sumer, kde je mocný Řím, kde je Leninův svaz? Kde jsou všichni ti kouzelníci? A Židé tu stále jsou. Se stejnými knihami, symboly, úkoly i chybami jako před tisíci lety. Věda je odvětvím magie, takže jejich účet ještě není splacen, ale to je už o něčem jiném. Jádro přežilo. Ať tě nemate, že se dnes Atlanťané etablovali do organizací (páteří je pochopitelně NATO – *Atlantická smlouva*), které jsou zdánlivě filosemitské. Jan Kristek v knize *Dějiny po Roswellu* aneb jsme ještě pány své planety? odhalil, jak pozice Izraele slábnou v důsledku tajné arabsko-americké spolupráce. Izrael nakonec zůstane sám, jako vždy. Sám, ale neopuštěn. A pokud jde o tvůj dotaz, zda Atlanťané mají rádi ovocné jogurty, řekl bych, že Atlanťané si koupí spíše jogurt bílý. Atlanťané je především asketa. Vždyť Hitler byl vegetarián. Podstata pravého zla netkví ve zvrhlosti. Pravý hříšník musí být jako pravý světec v jistém smyslu duchovně čistý – o tom všem, co jsem teď povídal si můžeš přečíst v knize mých dvou největších učitelů – nejde kupodivu o Marxe s Engelsem, ale o dvojici trochu podobnou – Bergiera a Pauwelse. Jejich *Jitro kouzelníků* je nejdůležitější knihou 20. století a také největším románem toho století. Fan-

▼

Príloha

Jan Stern

▲

tastičtí realisté mě naučili vidět. Hrdina mého nového románu na jednom místě říká: „Svět na nás chrlí tříšť informací, zdánlivě ne-souvisejících. My se nesnažíme bláhově tuto tříšť poskládat do nějaké srozumitelné mozaiky, jak to činí ideologové. Vyberáme z tříštie vše magické, byť třeba skryté, a spojujeme to na-vzájem. Bez námahy tak vždy neomylně dospě-jeme k Atlantidě a můžeme si tak udělat před-stavu o její činnosti v dnešním světě.“ Krásnou zdánlivě nekauzální souvislost můžeme vidět například v kauzách epidemie kulhavky a odstřelu soch v Afghánistánu.

Jak souvisí epidemie kulhavky a odstřel soch Buddhů v Afghánistánu?

K tomu pouze znovu zacituji jednu pasáž z právě připravovaného románu: „vez-meře dvě výchozí skutečnosti z počátku našeho 21. století. 1) genocidu živých bytostí – tzv. dobytka v Západní Evropě (oficiální zdůvodnění: ekonomické zájmy) 2) odstřel historických soch Buddhů v Afghánistánu (oficiální zdůvodnění: náboženská víra). Iniciační skutečnost ke hledání souvislosti: časová shoda! Použitá fakta: 1) obětování zvířete je základní magickou operací, (viz též přednáškový cyklus Zápalná oběť neboli holocaust), 2) Militantní islámské hnutí Taliban zakázalo v Afghánistánu vysílání rozhlasu a televize tedy působení tzv. „medií“ (!), 3) oživení soch je základní schopnost tradičně připisovaná mágům a čarodějům. K tomu podotýkám, že dle dosavadních výzkumů se zdá, že čarodějnictví je ve skutečnosti vážně jediný opravdový hřích, který znala tzv. Mojžíš-

Naše vysvětlení dějinám alespoň zachovává jistou důstojnost, oficiální vysvětlení bezostyšně potápějí svět do močálu šílenství.

– Co k tomu dodat.

šova revoluce. K potlačení tohoto hřichu, někdy v Tóře nazývaného symbolicky ‚Egypt‘, vedla většina opatření Mojžíšovi mise. Zákaz zobrazovat živé bytosti tak byl snahou zabránit magické manipulaci s těmito obrazy a sochami, a zejména zabránit vlivu těchto zmanipulovaných zobrazení na lid. A nyní Fantastická teze: jsme svědky astrálního křížáckého útoku ATLANTICKÉHO světa proti vznikající SEMITSKÉ centrále mravní obrody při nedostatku jiných vlivových prostředků. Taliban totiž nejprve zlikvidoval vysílače elektromagnetického záření, posléze vysílače astrální – gigantické sochy a Američané se bojí vojenského zásahu dokud se nevyřeší situace na Balkáně. Tato teze podporuje tyto komplexní fantastické teorie: 1) existence Atlantidy, 2) vliv atlantických zasvěcenců (tradičně ovládajících Británii) na západní civilizaci čarodějnickými postupy maskovanými jako běžné úkony rozvinuté industriální civilizace. 3) vliv tzv. masových médií – patří k největším kouzlům. Jeho zrušení vyvolává v Pánech Západu paniku, kvůli níž se uchylují k archaickým magickým prostředkům. No řekněte, Davide, nebylo by poturzení pravdivosti této fantastické teze vlastně úlevným zjištěním? Naše vysvětlení dějinám alespoň zachovává jistou důstojnost, oficiální vysvětlení bezostyšně potápějí svět do močálu šílenství.“ Co k tomu dodat.

Co způsobily mimozemské civilizace na Zemi po roce 1945? Co dělaly do té doby? Je Star Trek dějepisem budoucnosti?

Když mi bylo 11 let, ledva jsem odložil Záhadu hlavolamu, začal jsem číst Vzpomínky na budoucnost Ericha von Dänikena. Tehdy jsem si uvědomil zvláštní věc, že jsem vlastně vždycky věřil na existenci mimozemšťanů. Podobně jsem později s překvapením zjistil, že jsem vlastně vždycky věřil v Boha i reinkarnaci. Vědění a vzpomínka je totéž, psal Gustav Meyrink. Zde bych chtěl mimochodem vyvrátit jeden mýtus a to, že judaismus ani křesťanství princip reinkarnace neznají. Opak je pravdou: kabala hovoří o principu GILGUL, což znamená cosi jako Koloběh. Duše podle tohoto principu ožívají několikrát během své existence tělo a to dokonce s jistými etickými souvislostmi, které jsou popsány velice podobně jako na východě Karma či karmický zákon. Princip reinkarnace se v judaismu nestal součástí profánní stránky náboženství, jelikož není nijak zvlášť důležitý. Důležité je přeci vědět, co je dobré, a svobodně se k tomuto dobrému přiklonit. To, jaký má Bůh trik si to dobré vynutit, je spíše matoucí. Staří mudrci věděli, že by se mohl leccjaký prostáček chytat „příštích životů“ jako těšitka při strachu ze smrti. Což je přesně ten debilní přístup, který můžeme dnes kolem sebe zhusta vidět. Ale sektářské a mystické prostředí v židovském světě, z něhož se zrodilo Ježíšovo společenství, princip reinkarnace obsažený v židovské mystice dobře znalo. A ačkoli o něm Ježíš přímo nemluvil (pouze nepřímo odkazoval – kupříkladu naznačoval, že Jan Křtítel je inkarnací proroka Eliáše, nebo ve větě

Kabala říká *Ein-sof-aur*. Neboli nejprve bylo *Nic-Ein*, pak *Vše-Ein-sof* a nakonec *Nekonečný lesk-Ein-sof-aur*. To je trojjedinné Božství.

„Neodejde odtud nikdo, dokud nezaplatí posledního haléře“), naprosto samozřejmě ho první apoštolská církev uznávala. Zrušilo se to teprve později na jakémsi církevním kongresu, ale to není podstatné. Zpět k mimozemšťanům. Ti samozřejmě na planetě operovali odnepaměti. A Mojžíš i Ježíš s nimi byli mimochodem v kontaktu. Tady je třeba poněkud vyjasnit pojmy mimozemšťan, anděl, syn boží, syn člověka apod. Existují čtyři světy, respektive čtyři základní vývojové stupně *na Zemi a jejích Nebesích*. Člověk v těle je základní stupeň. Když člověk z těla vystoupí, není ještě v astrálu. Tam může být pouze „uveden“ (nejčastěji jako host) andělskou bytostí, jak o tom vyprávějí ti, co prošli zkušeností klinické smrti, či kteří prožili hypnotickou regresi. Astrál je rovinou bytostí andělských, včetně démonů. Andělé vytvářejí rozličné andělské organizace. Pojem andělská organizace nezřetelně a tajemně „vytváří“ velmi vysoké andělské „bytosti“ (z toho vidíte, že pojem bytost je třeba brát v nejobecnějším možném smyslu). Svazy andělských organizací přecházejí v pojem Archanděl. Rovina archandělů je třetím světem. Čtvrtý patří božství a všem jeho „formám“. „Nad“ božstvím je pak ještě Božství. Kabala říká *Ein-sof-aur*. Neboli nejprve bylo *Nic-Ein*, pak *Vše-Ein-sof* a nakonec *Nekonečný lesk-Ein-sof-aur*. To je trojjedinné Božství. A nad tím je pak ještě ten chlápek s bílejma fousama. Ježíš a Mojžíš byly inkarnované bytosti ze čtvrtého světa. Těm se říká též Avataři. Někdo jim též říká Mesiáši,

ale v židovství má smysl jediný slíbený Mesiáš, kterým Ježíš nebyl. Proto je docela v pořádku říkat těmto avatarům třeba Velicí Proroci. Čas od času se ve starých textech objevili též inkarnované bytosti z třetího a druhého světa. Jindy se s nimi leckdo potkal naopak při svém výletu do astrálu. Nicméně bezpochyby jsou tu však ještě bytosti z opravdu jiných světů. Třeba duchovní bytosti náležející „ekosystému“ Venuše. Ale jsou zde i docela prostě hmotné mimozemské bytosti – třeba ti malí s velkýma očima, kteří unášejí do UFO. Ti pracují pro šedé dlouhonošé mimozemšťany, které se někdy nazývají Intelligence Gizeh. Ti jsou poměrně negativní. A vláda USA s nimi podepsala tajnou dohodu o spolupráci v roce 1964. Od té doby unášejí lidi a mrzačí dobytek. Je to velice podivná inteligence, tihleti šedí dlouhonoší. Vypadá to, že se „neumějí“ reinkarnovat a chtějí vytvořit mutantu mezi člověkem a svým druhem. Nechci o tom příliš hovořit, ale není vyloučeno, že existence téhle inteligence nějak tajemně souvisí s příběhem o Luciferovi... „Návrat bohů“ v létajících talířích podle všeho souvisí s výbuchy prvních atomových bomb. Pohybují se na půdě fantastična již nějaký pátek a stále znovu narážím na atomovou energii a radioaktivitu. Zdá se, že o tomto „duchu“ ještě mnoho nevíme. Star Trek je kravina. Mnohem zajímavější jsou Star Wars. Ty už pár tisíc let nad našimi hlavami probíhají a myslím, že by nebylo od věci prozkoumat, jakou roli v nich člověk hraje.

Jakou roli hraje v komunismu anděl Lucifer?

Anděl Lucifer neboli Semjasa. On kdysi sestoupil na hoře Hermon spolu se dvěma sty svých přátel na Zemi – vstoupili do těl. Lucifer je vedl, protože to byl poměrně vysoký anděl. Jeho přátelé byli také bytosti andělské úrovně, ale nižší než on. Tito padli andělé šukali s pozemskými dcerami a zplodili s nimi obry. Neboli mutanty. Za to, že jim otevřely poševní vchody, darovali andělé pozemským dcerám Magii. Proto znal biblický svět dva velké hříchy – Egypt a Sodomu, neboli Magii, jak jsem již řekla, a „sodomii“. Což není homosexualita, v Sodomě se totiž pěstoval sexuální styk se zvířaty. Některé ženy pak po styku se zvířaty plodily podlidi. Tehdy to ještě šlo, posléze tomu preventivně andělské posádky létajících talířů učinily přítrž jednoduchým genetickým zásahem. Podčlověk byl analogií Obrů – šlo o bytosti zplonené při styku dvou světů – dvou úrovní, které k sobě nepatří. Země byla zaplavena hybridy – a hybris znamená původně vzpurnost. A tak Jahve zasáhl potopou. Andělé opustili svá těla a vrátili se na Nebe. Zde to pěkně slízli. Stalo se cosi tajemného, tyto andělé obdrželi jakýsi trest, který však můžeme stejně tak pojmenovat jako úkol, a jakýmsi způsobem na planetě Země dodnes působí. Mnohem důležitější postavou než tahle parta výtržníků je však bytost jménem Samael. Je to jeden ze sedmi archandělů. Zastupuje velice tajemným způsobem princip Zla (nikoli však toho zla z po-

Příloha
Jan
Stern

I sexuální vzrušení poslanců KDU-ČSL ze svých katolických žen je tvořeno z homosexuálních, sadomasochistických, fetišistických a pedofilních komponent.

larity dobro-zlo) na velmi vysoké nebeské úrovni. Přiznám se, Samael je oříšek, a mnoho o něm dosud nevím. Ještě dokonce prý působí jakési velmi vysoké „zlo“, o němž ovšem již nelze mluvit jinak než mystickým symbolismem, jakýsi Prvotní pohyb, Nejvyšší Dynamika, Had hybatel. Žádný Satan polární k Bohu, jakýsi černý Bůh dualistických systému (například Ahriman v zoroastrismu – učení „Babylonu“, což je další biblický symbol pro zlo) však neexistuje. Každý bytostně-nebytostný Bůh si do svého Vesmíru pustí jen takové elementy, které potřebuje k naplnění plánu. Kdyby ho „něco“ opravdu ohrožovalo, tak to prostě „vypne“. Nebo jinak: Kdyby se v těle Boha objevil vzpurný nádor, stane se to samé co u člověka – Země a vstoupí do nového těla, aby to zanícené „zlobné“ téma znovu a lépe vyřešil. Trochu však odbíhám od otázky. Souvislost Lucifera a Komunistů: Inu, lhal bych, kdybych tvrdil, že neexistuje. Souvisí to s andělskou organizací Jitřenka neboli Aurora. Připomenou leccos objasňující poznámku z mé knihy Zuřiví pomlouvači času: „Karel Marx ... se stal členem satanistického sdružení Jitřenka (Aurora!), které se považovalo za andělskou organizaci (v letech 1848–1873 ji skutečně měl předsedat anděl Lucifug). Zde Marx chtěl načerpat energii ke svržnutí kapitalismu, leč nutnou podmínkou přístupu k energetické centrále Aurory bylo šíření ateismu (ve skutečnosti antitheismu) a antisemitismu. Neboť božím, tedy bezbranným, reprezentantem na Zemi byli do roku 1948 Židé. Linie mezi Jitřenkou a Sionskými socialisty je tajnou hranicí vedoucí uvnitř socialistického hnutí.“ Jitřenka pak působila v letech 1914–1924 v podzemí Moskvy. Byla to nepříliš početná skupina lidí, kterou nechal do jednoho popravít Stalin, neboť ji podezříval z napojení na zednáře. Marxe komuna nikdy nezajímala. Četl jsi Manifest komunistické strany? Napadlo tě někdy proč získal právě takový název, ačkoli v něm o komuně nepadne ani zmínka? Zřejmě bylo důležité zprivatizovat ten pojem pro posílení mesiášské energie v chystané revoluci. Komuna je kibuc a je to dobrá cesta. Revoluce také není špatná cesta a doporučuji ji. Ano, bez okolků říkám, zahajme teror! Teror systém zabolí. Nelze ho však dělat semtexem. Dnes se efektivní teror pochopitelně musí přenést do Světa sítí. Hakeři všech zemí, spojte se!

Jak vidíš sexuální perverze z třídního pohledu? – nejprve obecně a pak konkrétně. – Abych byl vtipný – vnímáš třeba frotérství jako nadstavbu?

Kdepak. Třídy ve společnosti jsou a jejich smysl a základ je hluboký. A proto má každá svoji úchylku. I na sexuální rovině. Úchylkou střední třídy je třeba pedofilie a incest. Dělnictvo je v zásadě sadistické. Toho spojuje s původní buržoazií a rozpadající se feudální třídou. Maloburžoazie a úřednictvo je však masochistické. Markýz de Sade byl zchudlý šlechtic a buržoazní revolucionář zároveň, to je typické. Masoch byl jakýsi policejní rada, či co. Církev je pochopitel-

ně pedofilní a homosexuální. Inteligence je úchylkou sama o sobě, výrazněji se odlišuje jen jinde ne tak etablovanou a přesto přímo magickou úchylkou – fetišismem, což souvisí s imaginací a abstraktním myšlením. Také homosexualita je jí dost vlastní. V zásadě existují čtyři velké konstitutivní úchytky – homosexualita, sadomasochismus, fetišismus a pedofilie. Všechny ostatní jsou jim jaksi podřízené, jsou to jakési extrémní specifické varianty velké čtyřky. Třeba nekrofilní vzrušení vzniká ze sublimovaného pocitu rozkoše z bezmoci sexuálního partnera. Jde o zvláště sublimovanou variantu sadomasochismu. Agresor nemá odvahu zaútočit a přinutit partnera k sexuálnímu aktu a tak se přeorientuje na partnera, který se nemůže bránit – mrtvolu. Incest je třeba podobně vedlejší úchylka, avšak velmi složitá, složená původně z prvku sadomasochismu (např. moc otce nad dcerou) i pedofilie. (Oidipovský komplex je něco jiného, na to není místo.) Vzrušení z výkalů je konglomerátem sadomasochistického a fetišistického základu apod. Tebou zmíněné frotérství není sexuální perverzí, může mít pouze občas fetišistický nádech. Ve skutečnosti osahávání žen či vzrušení z dotyku není nijak extrémní praktikou. To že se to děje v autobuse a u žen neznámých je jen menší kolizí se společenskými pravidly. Co je pravou perverzí? Perverze je PRAverze sexuálního vzrušení. Je to původní, v jistém smyslu předsexuální, praktika, která při normálním vývoji jaksi sublimuje a tvoří po tzv. normalizaci nakonec ve

Jen se obávám, že to lidé budou brát jako „literáturu“, něco jenom jako.

spojení s ostatními sublimovanými perverzemi tzv. normální sexuální vzrušení. I sexuální vzrušení poslanců KDU-ČSL ze svých katolických žen je tvořeno z homosexuálních, sadomasochistických, fetišistických a pedofilních komponent. Umenšeny, znormalizovány, vytvářejí harmonický celek, který nazýváme zdravou sexualitou. Tolik základ, k němuž víceméně dospívá či dospěje psychoanalýza a spol. Zde se však radikální fantasta nemůže zastavit. Východní filosofie, stejně jako kabala, považuje sexuální rovinu za elementární rovinu člověka. Odtud se vine had kundalini, zde je energetická základna pro mnichy v celibátu. Celibát neznamená, že si ho honíš v klášteře na záchodě, ale že necháš sexuální (základní) energii sublimovat do vyšších duchovnějších rovin a tam s ní pracuješ. Existují vyšší roviny-čakry, sefiry, v člověku. Na těchto rovinách pak musí existovat úchytky analogické jako na rovině sexuální! To je teď v centru mého zájmu. Proto pro další knihu připravuji radikálně fantastickou studii o perverzích. Potřebuji zjistit, jak se sadomasochismus projevuje v politice, náboženství, mystice. Dokud tohle nezjistím, nemohu s čistým svědomím svým bratřím doporučit žádná duchovní cvičení včetně askeze, jako to učinil Miroslav Prorok ve Svitcích, které jsem přepsal do Zuřivých pomlůvaček. Jediná nutná „askeze“, kterou doporučuji, je vegetariánství, ale to je o něčem jiném. Zajímá-li tě moje osobní sexuální perverze, mohu tě ubezpečit, že není úchytky,

kteřá by mne nevzrušovala. Dokonce mám pocit, že mne vzrušuje sama úchylnost. Jde možná o jakousi úchytku úchylek. Což neber jako alibismus. Ty jsi například bezpochyby také sexuálně úchylný. Poznal jsem to z tvého rukopisu, zvláště z tvého písmene ypsilon. Části písmen, které sahají pod řádku (y, j, g apod.) vypovídají o pudovosti a sexualitě. Podoba tvých ypsilonů je cosi naprosto nevidaného. Kdyby krachly všechny literární časopisy, uživiš se v pornografii, tím jsem si jistý.

Díky! Co mi můžeš ještě říci o čemkoliv z literatury, politiky, fyziky, fotbalu?

Beletrie je obrovsky svobodný prostor, ale lidé se odnaučili ji brát vážně. Chtěl bych třeba v některém svém příštím textu interpretovat Nostradamova proroctví. A chtěl bych, aby k této interpretaci lidé přistoupili zcela vážně, protože to také zcela vážně budu myslet. Tak jako jsem myslel zcela vážně interpretaci Zjevení Jana Theologa v Pomlůvačích. Jen se obávám, že to lidé budou brát jako „literáturu“, něco jenom jako. Když však půdu beletrie opustím a vydám prostě svůj výklad Nostradamových proroctví, strašně se omezím. Byla by to jakási Institucionalizace Fantastična. Rozdíl mezi Románem obsahujícím výklad Nostradamových proroctví a prostě literaturou „faktu“ s tímto výkladem by byl asi jako rozdíl mezi Humanismem a humanitárním bombardováním nebo mezi Socialismem a Socialistickým svazem mládeže. Čtenář přeci nesmí být terčem B-2, má mít svobodu brát vše s rezervou. To mu beletrie umožňuje. Přál bych si jen, aby mu umožnila i dobrodružství zpětného chodu - vzít to vše naprosto vážně. Beletrie je pro mě navíc prostorem svobodným i obsahově. Nechci mít v příští knížce jen výklad Nostradama, chci tam mít i zmíněnou radikálně fantastickou teorii o sexuálních perverzích. Rád bych si však zkusil napsat i Dějiny světa na patnácti stranách, od Velkého třesku až do Seattlu. Zkrátka beletrie je pro mne dosud nejsvobodněj-

ším prostorem i když je zrádná v tom, že z vás ráda dělá „pana spisovatele“, který má pocit, že dělá Kulturu nebo něco takového a najednou začne vyplňovat jakýsi neviditelný formulář obrazů, myšlenek, pocitů, které se přeci na „umělce“ sluší. To mne doufám nikdy nepostihne, i když v Evangelii lucifera učně jsem do tohohle hovna trošku šláp, to přiznávám. Ale jinak když cejtím, že na mě leze kultura, vrznu tam zednáře nebo ufony, abych se uklidnil a připomněl si proč píšu. Ne pro svůj duchovní růst - to si můžu vyřešit na hajzlu při cigárku - ale abych ovlivňoval lidi. Říkám to zcela na rovinu: jsem jen agitátor, propagandista. Chci lidem vstupovat do životů a zanášet tam svůj vliv, za kterej ponesu jednu odpovědnost před Bohem. Rád bych se považoval za něco jako Boží public relations. Ale to se jednou teprve uvidí, jestli to tak bylo. Ale myslím, že můžu říct, že mojí vědomou ambicí je šířit boží slávu a hlásat boží svrchovanost nad tímto světem.

Spousta autorů říká, že je jim jedno, jak jejich dílo na koho působí. Takový přístup naprosto nechápu. Je to stejný přístup jaký ve dvacátém století zvolila věda: takhle je to v rovnici, takhle se z toho dělá bomba a teď si s tím dělejte, co chcete. Zříkat se odpovědnosti za účinek, který moje knížka v potenciálním čtenáři vyvolá, respektive za vliv, který do knížky vkládám, je tragédie moderního člověka. A každá knížka má zatraceně silný vliv. Obrazy působí na člověka jistě primárněji a mocněji, radikálněji než text, ale

▼

příloha

**Jan
Stern**

▲

Když jsem psal Pomlouvače, nebyl jsem ještě vegetarián, ale když píšu, musím napsat „nežer maso“, protože Duch svatý to chce.

text působí mnohem hlubinněji. Čtenář totiž musí přistoupit k nepřirozenému procesu dekódizace. Už tím je přinucen vstoupit na palubu. Už tím má text pod kůží – tím, že rozumí soustavě znaků, které sami o sobě nic neznamenají. Tím, že něco napíšu, stávám se ve světě reprezentantem toho, k čemu má prázdná slova odkazují – Boha, některé andělské organizace, nějaké vyšší energetické bytosti, planety Země, některého démona, Ideje – třeba Rozumu, některého principu – třeba marsovského či jupiterského. Tak si to lidé pojmenovali v minulosti. Za tuto svou reprezentaci ponese jednou nebo hned odpovědnost. Ať chci nebo nechci, k tomuto „vládcí svého díla“ náležím, jemu na zemi sloužím, on bude mým soudcem, on mi to jednou naučtuje. Já jsem při psaní některých textů Pomlouvačů měl pocit, že jsem uzavřel smlouvu s Duchem svatým. To však člověk z polarity někdy těžko odhadne. Já věřím tomu, že o co si člověk řekne, to dostane. Tím, co píšu, nežiju. Nemyslím na to v metru, autobuse a nebrumlám si to před spaním. Po většinu svého vegetování nemyslím vůbec na nic, případně na sex nebo násilí. Když si sednu k počítači nebo k papíru, přijdu prostě „do fachu“, napojím se na to, co jsem si nazval Duch svatý a napíšu to, co prostě napsat musím. Když jsem psal Pomlouvače, nebyl jsem ještě vegetarián, ale když píšu, musím napsat „nežer maso“, protože Duch svatý to chce. A já vím, že je to správné. Až budu jednou souzen před božím tribunálem, úplně postačí, že zaplatím za to, že jsem žral

maso. Připsat si na účet hříchů ještě to, že jsem v kázání lidem neřekl, aby nejedli maso, přestože vím, že je to tak správně, to už by bylo trochu moc. Proto nemám rád takový ty přiblblý argumenty „Káže vodu a sám pije víno“, který se používá hojně třeba na adresu lidí, který protestují proti globalizaci. Znamená to, že když mám mobil, nemůžu říct: tohle je sračka? Znamená to, že když žeru maso, nemám právo hlásat: lidi je to svinstvo? Takovýhle argumenty říkají totální idioti. Přeci je jedno, co ve skutečnosti dělám, nebo co jsem, důležitý je, co je správný a co slouží Bohu. Takovej ten skepticismus typu: „když ze mě lezou jenom hovna, tak z ostatních určitě taky“ je plebejská podoba moderní pýchy. Myslím, že při psaní stačí potlačit své ego a obsah vám přijde sám. Kdyby ho náhodou diktoval satan, od toho má člověk míru – svědomí, aby to poznal a vysral se na to.

Existuje svatá trojice bulváru – sex, násilí a celebrity. To je ovšem i svatá trojice literatury. Má-li literární text za něco stát, musí něco z téhle svaté trojice v sobě mít, nejlépe úplně všechno. Já ke svaté trojici přidávám ještě alternativu – Tajemství, záhadu. Nejde však o transcendenci (překonání) svaté trojice, ale spíše o sublimaci toho trojúhelníku. Třeba spiknutí jsou tajemná, jen když činí se světem cosi nekalého, jakési jeho znásilnění. Ze spiknutí dobrodinců, kteří házejí do schránek paneláků obálky s dolary a chtějí zůstat nepoznaní, by se sice dala udělat titulka bulváru, ale jednou maximál-

ně dvakrát. Rozhodně takové spiknutí nemůže vyživovat celý literární žánr dvě století jako velká „znásilňující“ spiknutí Novověku (zednáři, židé apod.) Takovému spiknutí dobra chybí jakási nevědomá archetypální struna. Tajemní jsou mocní, vlivní, čarodějové, mágové a magnáti, neboli celebrity. Tajemné je vzrušující a každé vzrušení je sublimací toho vzrušení elementárního, vzrušení sexuálního. Takže vidíte, že Sex, násilí a celebrity, ať přímo či ve své odhmotněné podobě Tajemství, musí v literatuře být, jinak nebude nikoho zajímat. Jinak je z toho buď Čuk a Gek, akademické cintání nebo nějaká nesnesitelná avantgarda. To ale není román. Dobrá literatura – román se od špatné pozná pouze transcendencí, těmi místy textu, kde se autor přetáhne k čemusi obecnějšímu, vyššímu. Když to nedělá, je to pouhá pornografie – neboli psaní o kurvách, jak praví etymologie. Těch v minisukních, s kravatou, v uniformě, v showbiznyusu. Děvka, žoldák, politik, televizní kašpar – to je všechno založený na principu kurvy, to všechno se dá koupit. Proto je SPY pornografie, protože píše jen o kurvách. Vysoká literatura se od Spye liší tím, že z hemžení kurv vyvozuje cosi významného o životě, dějinách či lidstvu. Když volám po transcendenci v románu, nemusí se jednat o přímou reflexi (i když ji považuji za nejpřirozenější), může to být třeba obraz: Vezměte si tu závěrečnou scénu s Žertu, jak ten kapelník dostane infarkt (mimořádně skvěle se jí Jirešovi kdysi podařilo i zfilmovat, což nebývá

Klíčový rok polistopadové éry je 1994. Tehdy začala vysílat agresivní komerční televize. Tehdy jsem už také díky tomu Erbanovi věděl, vo co de.

tak časté). Ale v Nesmrtelnosti (to jsou dva jeho největší romány) už se Kundera vrátil k esejistické reflexi. Pochopil, že román je románem právě v této „nadstavbě“. Pokud bude román soutěžit s filmem v příběhovitosti, za prvé nikdy nemůže vyhrát (film pracuje s emocí a díky zrakové dominanci našich smyslů ji dokáže rozdmýchávat nesouměřitelně k textu), za druhé je takové soutěžení potíráním podstaty románu, který mluví k myšlení, ne k emocím. Když chci vidět brilantní „příběhování“, pustím si Dallas. Když někdo potiskne papír pouhým příběhem, který je vždy nějakou verzí některého z dílů Dallasu, a uměleckost se „zajistí“ porcí absurdity či existenciální úzkosti jakéhosi intelektuálních hrdinů, neboli zahustí se to jíškou nudy, tak takovou literaturu nemusím číst. Naopak však samo rozbití příběhu žádnou hodnotnost nezaručuje. Když tam Jarda aspoň mrdá Máňu, dá se to přežít. Ale když tam jsou jenom nějaký surreálný vidiny, tak se to fakt dočíst nedá.

Co ovlivňovalo a ovlivňuje tvoření tvého světonázoru?

Samota a televize. Jsem jedináček odkojený televizí. Hrdina mého dětství byl Wojciech Jaruzelski s těmi skvělými brýlemi a major Václav Erban, který s nonšalancí uváděl pořad Federální kriminální ústředna pátrá. Byl jsem podivné dítě, které prožilo mládí v úzkosti, jestli Američané nezahájí atomový útok. Když byl ve zprávách Reagan, střílel jsem na něj ze té černé pistole na

antiperle, kterou jsme měli tehdy všichni. A brečel jsem u sovětských válečných filmů. Pak mě naučil Däniken pochybovat o všem oficiálním. A pak přišel listopad a já jim na to jako idiot ještě jednou na chvilku skočil. Ale už naposledy, to slibuju. Klíčový rok polistopadové éry je 1994. Tehdy začala vysílat agresivní komerční televize. Tehdy jsem už také díky tomu Erbanovi věděl, vo co de. Víím, že tak jako mě dokázali rozbrečet sovětské válečné filmy, tak si dnešní systém vyrábí egoisty, konzumáře, šikanu, násilí. Sleduju tu bestii a vidím jí do hlavy. Vidím kapitalismus jako veliké epochální poslední tažení. A víím, jak na něj. A on to cítí. Jenže na mě nemůže, protože jsem sám. A tedy svobodný.

Připadáš si výjimečný?

Nejsem výjimečný, ale snažím se být důsledný. Vidím kolem sebe spousty inteligentních lidí, mnohem inteligentnějších než jsem já, ale zdá se mi, že nejsou ve svém uvažování důslední. Přitom mají všechny klíče ve svých rukou. Radikální fantasmus znamená důsledné použití klíčů.

Rozhovor v podstatě uskutečnil

Jan Stern

(Na doplňující otázky kromě posledních dvou odmítl odpovídat.)

Celek přepsal, otázky a odpovědi upravil,

pár blbých vysvětlujících keců přidal

Štefan Švec

věnováno Foxu Mulderovi

„Na regresivní hypnózu se vyser,“ řekl mi tehdy Daniel. „Dostaneš se do rukou nějakýho idiota a zbyde ti tak maximálně mani-odepresivní psychóza.“

„Mě by ale zajímalo, čím sem byl v minulých životech. Kvůli karmě.“

„K tomu nepotřebuješ usínat. Lepší je probudit se. V nevědomí se budeš brodit přes různý oidipovský komplex, archetypy a stejně nikdy nebudeš vědět jistě, co si vlastně viděl. Svět je Informace. Informace, která se tlačí do zkušenosti, jak puberťačka do dospělosti. Informace, chce být vidět, chce na světlo. Ale my si jí nevšimáme.“

„Teď ti zase nerozumím.“

„Forma a obsah. Každá forma si předurčuje svůj obsah a každý obsah si vynucuje určitou formu. Tvoje tělo například je jedna obrovská informace. Tvoje duše si natformovala tvoje tělo k obrazu svému a zároveň si tvé tělo už jako genetická informace vyhlédlo tvoji duši, protože s ním byla kompatibilní. Byla to energetická struktura, jejíž kvantová konfigurace, konstituce, diferencovanost, vibrace atd. vyhovovala k oživení těla. Zkrátka, jestli se chceš o sobě něco dozvědět, podívej se na ten svůj pupek.“

„Ty minerálky jsou děsně kalorický,“ řekl jsem a hodil prázdný Budweiser do koše.

„Hovno. Ten pupek máš jako štít. Jako bublinu, kterou si vynucuješ intimní prostor a zároveň odstup druhejch lidí. Každý

▼
příloha
**Jan
Stern**
▲

Koukal jsem na Daniela jako vůl. Vůbec mi nedocházelo, o čem je řeč. I Robert vypadal trochu zmateně. Ještě se pořád nic nedělo. Až do toho osudového okamžiku. Pak se to všechno utrhlo.

tlustoch si chce držet lidi trochu dál od těla. Ať si to přizná nebo ne. Je to jeho duševní charakteristika a tělo se té potřebě podřídí. Obezita je patologický stupeň této charakteristiky. Hlubinný strach ze světa kolem, strach z nejistoty, chaosu. Obaluješ se tukem - obaluješ duši před nepřízní osudu, děláš neustále nesmyslný energetický zásob. Všechno je mentální. Všechno.“

„A jak se ze svého pupku dozvim o svech minulech životech?“

„Podívej se na svojí ruku. Ne na dlaň, na loket třeba.“

„No a co.“

„Máš vrásky.“

„Jaký vrásky. Nemám žádný vrásky.“

„Ale hovno. Máš vrásky. Každé je má. Malý vrásky. Podívej se zblízka. Struktura tvojí kůže. Vytváří obrazce. Miliardy obrazců. Máš je po celém těle. To je zápis.“

Strčil jsem svojí ruku pod žárovku a cívil na ní z několika centimetrů.

„Informační zápis. Je tam všechno.“

„Co všechno?“

„Všechny informace, které tvoje energetická struktura - tvoje duše naakumulovala ve své polární i nepolární existenci.“

„A ty to umíš rozluštit?“

„No, myslím, že to umím překódovat do binárního kódu. Do jedniček a nul. Jenže to zatím neumím převyprávět. To udělá až Robert.“

Robert. Náš spolužák z gymplu. Vystudoval matfyz a pracoval v nějakém výpočet-

ním středisku. Je ovšem možný, že už tenkrát pracoval pro Ně. Byla by to neuvěřitelná náhoda, Daniel ho přeci oslovil jako první, ale v Danielově světě nakonec nebylo pro náhody místo. A tak to začalo. Robert byl parchant. Daniel byl génius, velký imaginátor, revolucionář. Robert byl parchant z rodu parchantů, na který zdechne tenhle svět.

„1100100100011101010101001011011001000011001010011011001001000001100101001101101100100100101101011000000010101111010101010101010111 - to je tvoje puberta,“ nahlásil mi Daniel.

„Takhle to nevypadá tak zle,“ řekl jsem a hodil prázdný Budweiser do koše.

„Je to jenom otisk prstu. Dlaň souvisí se současnou inkarnací, to ví ostatně každá cikánka, která hádá z ruky. Minulý životy budou jinde na těle.“

„Třeba na prdeli,“ zavtipkoval Robert.

„Počítám, že tam bude spíš budoucnost,“ dodal Daniel. Smáli sme se. Tenkrát bylo ještě všechno v pohodě. Daniel s Robertem rozkodovali mojí pubertu a musím říct, že jim to vyšlo skvěle. Řekli mi dokonce datum první onanie. Sám jsem si to ani nepamatoval. Zeptal jsem se, jestli tam není, na koho sem při tom myslel.

„Na to nemáme čas. Ale je to tam taky,“ řekl Daniel s vážnou tváří a mě začínalo docházet, že tohle není jen taková srandička, jako když si holky čtou v Bravíčku svůj partnerskej horoskop.

„Tak mě napadá, že v policejních evidencích leží ladem daleko víc informací, než si dokážem představit. Daktyloskopie jako trumfové eso Velkého bratra,“ brumlal si tehdy Robert. To jeho fízlačkový uvažování! Ten podivnej klotovej plamínek v očích. Měli jsme to vycejtít, měli jsme si dát pozor!

„No nevím, ale zdá se, že vůbec nejde o policejní evidence,“ řekl tehdy Daniel památnou větu. „Ještě to není jistý, ale zdá se, že svět je ve svém Zápisu úplný.“

„Jak úplný?“

„No prostě, že Informace je úplná. Asi tak od vzniku atomů vodíku. Jenom je vždy podaná z určitého úhlu.“

Koukal jsem na Daniela jako vůl. Vůbec mi nedocházelo, o čem je řeč. I Robert vypadal trochu zmateně. Ještě se pořád nic nedělo. Až do toho osudového okamžiku. Pak se to všechno utrhlo.

„Potřebuju otisk celého těla,“ řekl Daniel.

„To je v pohodě, seženu velkoplošný fólie, na který se sbírají otisky prstů,“ nabídl Robert.

„Problém je, že je moc chlupatej,“ bavili se o mě tenkrát jako o laboratorní myši.

„Jestli si myslíte, že se budu holit, jako nějaký buzerant, tak se pletete,“ upozornil jsem je.

„Anebo to uděláme, jinak. Prostě si ho vosvítíme,“ navrhl Robert.

„No jasně,“ řekl Daniel „uděláme si takový Turínský plátno,“ řekl ke mně úsměvem, ale obsah té věty mezi nás vzápětí sjel

V tomto světě je příliš mnoho zázraků... Ta věta není náhoda. Ta věta je pro mě. On to rozluštil a věděl, že po něm jdou. Proto nenapsal nic bližšího, kdyby to náhodou dostali do ruky.

jako blesk. V další vteřině námi všemi pro-
jela myšlenka, z níž nás všechny zamrazilo.
Tehdy začala opravdu velká hra. Hra, která
nám přerostla přes hlavu...

Turínské plátno - textile, do níž mělo
být údajně po sejmutí z kříže zabaleno Ježí-
šovo tělo a vznikl na něm fotografický
efekt. Nešlo by z něho za použití nejmoder-
nější techniky sejmut... Informaci? Ano, to
byla myšlenka, která nás přepadla. Nebylo
jisté, že to byl skutečně otisk Ježíšova těla,
nebylo vůbec jisté, kdo to vlastně Ježíš byl,
nebylo vůbec jisté jestli něco takového bude
technicky proveditelné... Nebylo jisté vůbec
nic, a přesto jsme od té chvíle byli jako v ho-
rečce. Vesmír z *tohohle úhlu* nás začal zají-
mat. A hlavně Roberta!

Najednou všechno řešil Robert. Řešil
a všechno vyřešil. Turínské plátno je u dr. De
Napolio na průzkumu. Dr. De Napoli má la-
boratoř v Marconio centru. V Marconio
centru pracuje Robertův spolužák. Všechno
šlo jak na drátku. Robert s Danielem vyrazi-
li jedné noci do Marconio centra. Sami. To
byla moje chyba, měl jsem jít s nima. Ale
k čemu bych jim byl vlastně dobřej. Oni dva
si vystačili. A byli na sobě závislí. Jen Daniel
znal způsob překódování obrazců a nebyl zas
takovej blázen, aby ho Robertovi prozradil.
Robert si zase dobře zahesloval software, kte-
rý rozkódovával binární řetězce. Ani Daniel
se přes heslo neprolomil, přestože byl jeden
z nejlepších hackerů, jaký znám.

Byl. Dnes je totiž Daniel mrtvý. Dostal
ve svých šestadvaceti letech mozkovou mrt-
vici. Zřejmě genetická dispozice - tak zní
bezostyšně vysvětlení na lékařské zprávě.
Mozková mrtvice u šestadvacetiletého vege-
tariána. Geny. Hovno! Nejsem padlej na hla-
vu. Jedno mě Daniel naučil. V tomto světě
je příliš mnoho zájmů, než aby se do něj ve-
šly náhody - tak to říkával na schůzích
Anarchistický fronty. A proto jsem teď tady.
V Danielově bytě. A čtu jeho deník. Po ná-
vštěvě Marconio centra si zapsal:

„Sejmutí Informace se podařilo! První
dojem: překvapuje mě *množství*.“

Druhý den ráno: „Robert se neozývá.
Tušil jsem to. Ale nevadí.“

Nevadí?

Poslední zápis je z minulého týdne:
„V tomto světě je příliš mnoho zázraků, než
aby se do něj vešly náhody.“

Je to jasné. Daniel se zřejmě pokusil
rozkódovat řetězce sám, bez Roberta. Nako-
nec oproti rozkódování obrazců to musela
bejt prkotina. Vlastně se do toho Dan
nepustil sám jen kvůli své lenosti. A protože
příliš věřil na přátelství. Rozluštil. Určitě to
rozluštil. To oni moc dobře věděli, a proto
musel zemřít. Známe jejich metody. Není
problém vetřít jed do dlaně při stisku ruky.
Nebo jím napustit reklamní leták hozený
do schránky. Nebo ultrazvuk. Skrytá hyp-
nóza přes telefon, a já nevím, co všechno už
maj dneska k dispozici. Měl řetězce a bylo
jasné, že je dřív nebo později rozluští i bez
Roberta. A tak musela přijít genetická dis-

pozice. A kde je Robert? Asi Jim to chtěl
prodat. Anebo pro Ně dělal od začátku. Teď
je buď na Bahamách, anebo se u něho obje-
vila taky nějaká „genetická dispozice“. Čert
ho vem. Každopádně to vypustil on.

V tomto světě je příliš mnoho zázraků...
Ta věta není náhoda. Ta věta je pro mě. On
to rozluštil a věděl, že po něm jdou. Proto
nenapsal nic bližšího, kdyby to náhodou
dostali do ruky. Ale jen já věděl, kde je dis-
keta s deníkem, jen já znal heslo. Ta věta je
pro mě. Někde tady v bytě je klíč. Daniel byl
blázen, ale ne hlupák. Někde tu je klíč od
zavazadlový schránky na nádraží, kód v ně-
jaký knize nebo tak něco. Klíč k vesmíru.

Mám však jenom pár hodin na hledání.
Za chvíli bude svítat. Danielův byt byl univer-
zitní, za chvíli ho přijdou vyklízet. Kde moh
nechat klíč, abych ho našel právě já? Lednič-
ka? Basa s Budweiserem! Anebo bedna se
společněma fotkama z Tibetu? Možná to za-
kódoval do Bakunina. Nebo do pornočasopi-
sů. Do prdele, mám jenom pár hodin...

Je ráno. Stojím zoufalej v Danielově ga-
ráži a připadám si jako psychopat. Na se-
dačce jeho Citroenu je obálka s mým jmé-
nem. Prostě položená na místě spolujezde,
kde jsem vždy sedával. Jediný lístek:
„MODLI SE“. Do prdele co to znamená?
Modli se. To je nějaký kód? Kurva Danieli,
tohle já přeci nevyluštím, dyť mě znáš. Ne-
pochopil sem ani rubikovu kostku...

V tom se ve dveřích garáže objevil tem-
ný obrys postavy.

▼

příloha

Jan Stern

▲

Horizontální pohyb

analýza truchlivosti dobyvatelů neexistence

Láska je jen to, co nás přitahuje proti naší vůli
Edmondo de Amicis

„Absolutno obsahuje všechny alternativy. Rozumíš, jsou věci, které se stali a které se na naší časové lince teprve stanou. Zbytek je to, co se nestalo a nestane. To co není. Ale v těle Absolutna není místo pro Nic s velkým ‚N‘, protože z Nic se zrodilo a svou existencí ho cele popírá. Proto i to, co se nestalo, je.“

David se díval na svého přítele za stolem restaurace stupou chápavostí hodnou tří plzeňských piv.

„Ve skutečnosti je každý děj v přírodě, každý záchvěv skutečnosti v každém okamžiku rozhodnutím. Volbou mezi nulou a jedničkou. Ano-ne, plus-mínus. Dáš si pivo-nedáš. Umřeš-přežiješ. Přes sérii miliard biliónů rozhodnutí rozličných vůlí jsi se propracoval až do tohoto okamžiku, do týhle hospody. Ale já nevěřím, že Absolutno neobsahuje i druhou alternativu. Někde existuje rovina či dimenze, kde si tohle cigáro nezapálíš. A vývoj jde nezadržitelně jinak! Někde existuje stejně legitimní rovina skutečnosti jako naše, kde Hitler vyhrál válku. Někde existuje rovina, kde dinosauři nevyhynuli. Rozumíš?“ zeptal se Davidův přítel a zapálil si cigaretu.

**Je to gigantická
expanze. Expanzivní
pluralita dimenzí
skutečnosti. Jenom ne
exponenciální.**

„To berete na matfysu?“ zeptal se David.
„Hovno,“ odvětil přítel, nenasytně vtáhl cigaretový dým a nerušeně pokračoval.

„Osud naší civilizace popsany v učebnicích dějepisu je jen jedna kniha v gigantické knihovně skutečností. Existují miliardy miliard dějin téhle civilizace, miliardy paralelních skutečností, jež pokrývají všechny možné alternativy vývoje. Chápeš: existuje miliarda vesmírů, v nichž Hitler vyhrál válku, ale to je jen jedno procento. V dalším procentu jí prohrál. A ve zbývajících osmadvaceti procentech skutečností se vůbec žádný Adolf Hitler nenarodil, případně se narodil jako žena, anebo se stal prezidentem státu Izrael.“

David si vyposlechl přítelovu řeč a chtěl říci něco inteligentního. Nakonec přemohl sílu tří plzeňských piv a překvapil přítele invencí své otázky: „Ale to by znamenalo, že se skutečnost exponenciálně rozrůstá. Alternativy přeci v každém okamžiku stále a stále více přibývají.“

Přítel za stolem se rozzářil: „Přesně tak. Je to gigantická expanze. Expanzivní pluralita dimenzí skutečnosti. Jenom ne exponenciální. Daleko větší než exponenciální.“

„Ale kde se to zastaví?“

„A kde se zastaví rozpínání vesmíru, ty vole. Nezastaví se to. Prostě to furt roste. Le da že by se to jednou začalo zase smršťovat. Až do vzniku Nového Nic, které by ovšem za sebou mělo zkušenost Všeho. Anebo, že by existoval nějaký direktivní plán. Že by Absolutno mělo svého Boha. Svou hyperinteligenci, svého velkého konstruktéra. Pak by veš-

keré limity procesu byly statické. Čas a vývoj by vůbec neexistoval. Proces expanze by byl jen odmocninou opravdové skutečnosti. Jen ilustrací skutečné knihy. Proces by nerostl, jen by se naplňoval. Spěl by k direktivní limitě, jíž by byl konstruktér sám, reprezentovaný svou vůlí, plánem, ideou. Ale to je podle mne příliš primitivní religiózní představa. Já věřím, že prvotní je hmota. Proces. Proces expanze ve svých nejdiferencovanějších strukturách zrodí potřebu Stvořitele. A také spasitele, který přerůstá spasené. Hyperarchetyp Mesiáše. Všechny indicie, které dosud máme k dispozici hovoří o tom, že každá expanze musí vrcholit krizí. Zhroucením. Zhrouť se pod svou tíhou. Jako černá díra, rozumíš. Pohltní sama sebe a pak vše začíná od začátku, ale opačně.“

„Jak opačně?“

„Jako u černý díry, do prdele. Hvězda tak expanduje energii, až je nucena naakumulovat tolik hmoty, že nabyde takovou hustotu, kterou není schopna vyzářit a zhrouť se sama do sebe a začne všechno kolem sebe vysávat. Udělá díru do prostoru a času. Ale tam někde na druhý straně té černý díry zase začíná expanze. Všechno se znovu rodí. A stejně je to se skutečností. Až se pod svou tíhou zhrouť sama do sebe, stane se dělohou skutečnosti nové, zcela nepředstavitelně jiné. Rozumíš, bude to jiné Absolutno, jiné Vše.“

„Aha.“

„Ale domnívám se, že než se může takové zhroucení odehrát, musí ho někdo pojmenovat. Někdo, kdo přerůstá své rodné Absolutno. Někdo, kdo vládne Procesu tím, že do něj nezasahuje. To je Bůh mystiků, ty vole. Bůh, kterému můžeš pohlédnout do tváře. Můžeš s ním souložit. Je to bytost, rozumíš. Velký vzor a cíl cesty. Ale přitom je jenom dílem, byť nekonečně úplným, které proces vyvinul pro svou potřebu, pro svou dokonalost. Je to Nehybné zrcadlo skutečnosti. Plně odráží Proces a přerůstá ho tím, že pojmenovává. Odraz je totiž Jméno. Je to někdo, v němž si Proces uvědomuje sám sebe. Ale o tom jsem vlastně mluvit nechtěl,“ pravil přítel a stáhl si

dolním rtem pěnu nad svými ústy. Jakoby se chtěl znovu rozhovořit, ale nevěděl jak. Bylo ticho a David cítil, že je třeba něco říci.

„Ale jo. Je to zajímavá teorie, to s těma paralelníma dimenzema. Je to fakt zajímavý. Možná to tak je.“

Chvilí bylo ticho.

„Jenom mi to přijde takový...“ pokračoval David.

„Takový co.“

„Takový nihilistický. Totiž ne nihilistický, ale tak nějak depresivní. Jako by bylo jedno, co člověk udělá, když stejně někde vedle existuje dimenze, kde udělá pravej opak. Nemá to žádnou etiku, nebo tak něco.“

„No právě kamaráde. O tom to je. Když totiž pochopíš, jak svět funguje, nikdy už nemůžeš žít stejně jako předtím. Ve stejných kategoriích, morálce, pojmech, snech. Musíš se rozhodnout,“ řekl významně přítel.

„Jak rozhodnout?“

„Plus nebo minus. Činit nebo nečinit. Zlo nebo dobro. Dobro totiž koneckonců spočívá v nezasahování. Nirvána, rozumíš. Rozplyneš se vzhledem k souboji se skutečností. Staneš se bohem–zrcadlem skutečnosti. Smíříš se s tím, co je a staneš se toho obrazem.“

„A co je zlo? Nějaká vzpoura?“ zeptal se David a přítelovi oči se zableskly.

„Vzpoura je ubohá a hlavně zbytečná,“ usmál se přítel a potichu dodal: „Zlo je horizontální pohyb.“

„Cože?“ nechápal David.

„Hele, skutečnost je kruhová knihovna obklopená chaosem. Jediná řada knih v kruhu a ty knihy víc než exponenciálně přibývají. Z každého slova v jedné z těch knih vznikne jedna kniha nová. A tím jak ty knihy přibývají, se ten kruh zvětšuje na úkor chaosu. Cesta dobra znamená: Vystoupit z toho kruhu do jeho středu. Do nepohybu. Nadčasovosti. Věčnosti. Hyperprostoru. Čtvrtého rozměru. A tam sedí bůh a ty s ním. A sledujete, jak se od vás kruh vzdaluje a blíží se krize zhroucení. Zlo je jediný možný opačný pohyb.“

„Do chaosu?“

Rád by starýmu parťákovi vyhověl, ale bál se, aby nemusel vymetat nějaký kokainový seance šilenejch matfysáků.

„Hovno, vole,“ řekl přítel a než přiložil pěnu k ústům pomalu zřetelně dodal: „Přeskočit ze své knihy do jiné.“

David pokýval hlavou

„Rozumíš. Přeskočit do knihy, v níž Hitler vyhrál válku. Cesta napříč přes tvrdou obálku naší dimenze skutečnosti.“

„A co z toho,“ zeptal se ještě David.

„Co asi. Hovno, ty vole. Co z toho nedělat nic. Co z toho rozpustit se v prapodstatě. Co z toho onanovat u pornofilmů. Co z toho lítat na Měsíc. Tohle je vzrušení. Dobrodružství. Největší jaký může být! Vochcat celej vesmír. Prostě opravdový zlo. Vystrčit holou prdel na samotnýho boha. Road movie. Bezstarostná jízda po možnostech nemožného. Totální svoboda.“

„A jak se to jako dělá?“

„Dělá se to.“

„A ty jako...“ řekl David a udělal ve vzduchu gesto, jež mělo nahradit nevyslovitelnou otázku.

„Jo. Já už to zkusil. Proto jsem vlastně přišel,“ – odmlčel se – „Myslel jsem totiž, že kdybys chtěl, mohli bysme... spolu,“ řekl nejistě přítel a udělal před sebou přesně stejné gesto jako před chvílí David. „Jste přece kámoši už od základky. Pamatuješ jak jsme Kovaříkovy nalili do aktovky třicet jogurtů, ne? Táta mě tenkrát seřezal fíkusem, kterej vyrval z květináče, protože nic jinýho nemoh najít.“

„No jo,“ usmál se David. „Anebo jak jsme místo obrazu Husáka pověsili plakát Honzy Bergra a měsíc si toho nikdo nevšim.“

„Jo,“ pravil přítel. „Jenže pak z toho byla dvojka z chování, protože jsme toho Husáka schovali na hajzlu a osmáci ho našli a o přestávce soutěžili, kdo se mu proudem chcanek trefí ze tří metrů přímo mezi voči. Ředitel je chytnul přímo při tom. Suprový časy,“ dodal přítel a chvíli bylo ticho.

„No a právě jsem si myslel,“ mluvil pomalu přítel, „že bysme do toho mohli jít zase spolu. Do těch dimenzí. Je to fakt nejvíc, co se dá zažít. Ale to víš, když je člověk sám... není to vono.“

David nevěděl, co říct. Přítelovo plácání ožralého génia bral s rezervou. Na žádné dimenze, kde Hitler vyhrál válku, nevěřil. Rád by starýmu parťákovi vyhověl, ale bál se, aby nemusel vymetat nějaký kokainový seance šilenejch matfysáků.

„Já ti nevím,“ řekl nakonec. „Asi ne. Mám toho teď moc. Facha, alimenty a tak.“

Přítel viditelně posmutněl.

„No jo. Tak nic, zapomeň na to.“

Najednou nebylo co říct. Seděli a ve vzduchu se vznášeli dvě neprostupné dimenze. Svět třiceti jogurtů a pochcaného Husáka a svět expanzivní plurality skutečnosti. Bylo víc než jasné, že mezi těmito dvěma světy se už proskočit nedá. Dopili a zaplatili. Před hospodou se rozloučili a každý odešel na jinou stranu strašlivé horizontály. David se naposledy podíval do přítelových očí. Plál v nich podivný smutek.

Smutek, který jakoby rostl víc než exponenciálně.

▼

příloha

Jan Stern

▲

Reportáž vysílaná na oprátce

přímý přenos z budoucnosti

Až zmizí oázy utopie, rozšíří se poušť banality.

Jürgen Habermas

Už je to skoro rok, co to začalo. Přišlo to jako blesk z čistého nebe. Stalo se to při té velké soutěži, co běžela na všech televizích. Při té megashow *Jeden za všechny, všichni za jednoho*. Euroshow nejtěžšího kalibru, která probíhala simultánně na patnácti stadiónech Evropy a vysílalo ji přímým přenosem dvaatřicet televizních společností v Evropě, tři kabelové korporace v USA a dokonce i Čínská státní koupila záznam. Když prezident *Europe Entertainment* Jacques Babeuf dostal v květnu 2012 tenhle projekt na stůl, ani ho nečetl a jen řekl jeho autorovi Marcusi Marxovi: „Chci znát slogan, slogan je vše, Marcusi!“

„Show jakou dějiny ještě neviděly,“ vyhrkl Marcus Marx.

„To je slabý. To všechno už tu bylo. Lidi jsou čím dál otrlejší. Něco nového, Marcusi. Něco překvapivého.“

Vymyslet v téhle branži něco nového už bylo dost obtížné. Sex začal nudit někdy kolem roku 2006. V říjnu 2009 vyjela naposledy legendární show *Skrytá kamera v ložnici slavných*. I přes neskrývaný smutek celebrit

V roce 2010 uvedla milánská televizní stanice Juventa Plus v nočních hodinách show dominy Rosy Loteria, v níž poprvé v dějinách televize byla v zábavném pořadu spáchána sebevražda jako součást programu.

celé Evropy musela z kola ven. Raitingy ji poslali nemilosrdně ke dnu. Za půl roku ji následovala i poslední zpravodajská relace v hlavním vysílacím čase *Info-Cirkus* na BBC. Staré učebnice šoubyznysu přestávali definitivně platit. V roce 2010 uvedla milánská televizní stanice Juventa Plus v nočních hodinách show dominy Rosy Loteria, v níž poprvé v dějinách televize byla v zábavném pořadu spáchána sebevražda jako součást programu. Doslova revoluci přinesl brazilský kanál Oriente TV, který vnesl do praxe tzv. virtuální mučení. Brzy se objevili i virtuální pedofilní programy. Volněji jihoamerická legislativa pořady povolila, neboť v nich nebyly zobrazovány výjevy z reálného života. Každý děj takového pořadu musel probíhat v prostředí jakési jiné planety a s postavami alespoň částečně odlišnými od lidí. Virtuální mučení v prime-timech vrátilo televizi, která pomalu začala ztrácet na úkor interaktivních zábav, její dřívější lesk. Evropská legislativa se mu sice dlouho bránila, ale raitingy byly tak nekompromisní, že se skulina pro virtuální sadismus našla. Bylo to právě v době, kdy Evropská unie schválila historický dokument *Nový Sociální Status*, mistrovské dílo evropských socialistů, jímž uzákonila právo každého Evropana pobírat slušnou doživotní rentu v případě, že se zřekne práva pracovat. V té době již byly čtyři pětiny Evropanů nezaměstnaných. Brzy po NSS kontrovali liberálové dalším historickým opatřením. *Novým Informačním Statusem*, jež zaručoval právo bezplatného napojení na

Globalnet a držení televizního digitálního přístroje bez jakéhokoliv poplatku, navíc s dotacemi za spotřebovaný elektrický proud při jeho sledování. Lidé byli nadšení. Jako vždycky se bouřili jenom Anarchisté. Někdy v té době pak vznikla brzy největší obchodní společnost historie, *Europe Entertainment*, jež byla přímo svázána s vrcholnými orgány Evropské unie. Úřadující předseda Evropské komise byl zároveň výkonným ředitelem Evropské Zábavy. Ta si dala do svého štítu cíl bojovat s virtuálním sadismem, jež se šířil po evropských kódovaných kanálech, a jež s sebou prokazatelně přinášel vlny zvýšené kriminality. A tak přišel projekt tzv. pozitivních megashow Johna Moora, Marcusova učitele. „*Vyvolávej emoce, ne agresí*“ bylo heslo jež viselo ve dvanácti evropských jazycích nad stolem ředitele Europe Entertainment. Úspěch gigantických show byl skutečně obrovský. Ale nyní po dvou letech začaly raitingy klesat. Bylo třeba udělat něco nového. Nebo aspoň většího. Něco co tu prostě ještě nebylo.

„Tak co bude s tím sloganem,“ bručel Jacques Babeuf na Marcuse Marxe ve 21. patře Paláce rovnosti v Bruselu, kde EE sídlila.

„Třeba: Show po níž skončí dějiny?“ řekl nejistě Marx. Jacques Babeuf jen kroutil hlavou: „Slabý. Je to slabý a o ničem. Co to má jako znamenat, že skončí dějiny? To je hovno, Marcusi,“ řekl unaveně dr. Babeuf a skryl unavenou tvář do dlaní.

„Ale jo,“ řekl do té doby mlčící místopředseda Evropské komise Eric Blanqui. „Vo-

Reklamu EU museli od roku 2006 vysílat všechny koncesované stanice povinně a tak bylo pro většinu z nich výhodné a nutné megaestrády EE vysílat, když už je museli propagovat. Slogan Marcuse Marxe se nakonec ukázal docela dobrým.

ni to sežerou. Voni to zase sežerou, když se jim to pořádně naservíruje.“ A po této historické větě byl plán megashow *Jeden za všechny, všichni za jednoho* v květnu 2012 definitivně schválen.

Seznam celebrit v soutěžících družstvech byl úctyhodný. Zdálo se, že úspěch bude obrovský. Reklamní mašinérie se rozjela na plné obrátky. Reklamu EU museli od roku 2006 vysílat všechny koncesované stanice povinně a tak bylo pro většinu z nich výhodné a nutné megaestrády EE vysílat, když už je museli propagovat. Slogan Marcuse Marxe se nakonec ukázal docela dobrým. Chytil se. „Jel mezi lidma,“ jak se říkalo v branži. V jednom svém skeči ho parodoval i CheChe - hvězda poslední satirické show v Evropě. A to bylo dobré znamení. Vše nasvědčovalo tomu, že Evropané zaútočí na ratingový rekord z finále MS v kopané roku 2002. Ale takový útok, který se odehrál toho strašlivého dne, nečekal nikdo.

Show se rozjela. Vše klapalo skvěle. A najednou v první přestávce na reklamu se to strhlo. Zpočátku nikdo nechápal, co se děje. Dav na stadionu San Siro v Miláně vtrhl na trávník a začal demolovat kulisy a atakovat umělce. „Anarchistický nebo fašistický dav zaútočil na plochu. Potřebuji posily,“ byla poslední věta milánského policejního prezidenta Roberta Mazziniho, než mu patnáctiletý Antonio Soldi prostřelil míchu plynovou pistolí. Bylo to jako lavina. S koncem reklamního bloku se hysterie rozlila po celé Evropě. V Praze na Letenském

stadionu třicetitisícový dav zlynčoval veterána šoubyznysu Jana Rosáka. Agresivní masy ovládly tu noc ulice všech velkých evropských měst. A osudové bylo, že davy zajaly stovky populárních umělců.

Ovšem daleko nejkrvavější karneval se odehrál u nás v Moskvě. Sto tisíc diváků na stadionu Spartaku Moskva v Lužnikách nejprve pobilo na padesát členů televizního štábu, včetně krásné moderátorky Naděždy Trocké, čerstvé Miss Europe, s níž jsem show spolumoderoval, a pak se na ulicích Moskvy rozpoutal šílený všeobecný pogrom jako za carských časů. Nejpodivnější bylo, že nikdo přesně nevěděl, co se vlastně děje. Vše bylo tak nečekané a nelogické, že nikdo první dny *fin d'histoire*, jak nazvali první týden událostí novináři, nedokázal zareagovat. Pouze skupina nás tehdy vyváznuvších umělců pohotově pro naše diváky obnovila zpravodajskou relaci *Novosti* dňa.

Bylo to jako kolektivní šílenství. Později se vynořila spousta spekulací, že za celou akcí stáli anarchisté, komunisté, Globalnetové korporace či fašistické kruhy v Jižní Americe, neboť začátek nepokojů by nějakému centrálnímu řízení odpovídal. Ale nikdo dodnes neví nic přesně.

Dnes už je to skoro rok. Rok poté. Rok po vzniku Konce dějin. Konec dějin - *Fin d'histoire* je totiž gramaticky nesmyslný název, který si přisvojilo hnutí, jež před rokem nečekaně a trochu záhadně vzniklo na evropských stadionech. V jeho čele stojí Revoluční direktorium a hlásí se k němu na 150

milionů Evropanů. Heslo mají všichni společné: Jeden za všechny a všichni za jednoho. Jejich program je krutý a šílený. Každý týden popraví jednoho představitele administrativy Evropské unie nebo zábavního průmyslu. Hodlají vytrvat dokud nebude zavedena plná zaměstnanost. Každý týden popraví *jednoho za všechny* nezaměstnané. A budou popraveni *všichni*, pokud bude existovat byť jen *jediný* nezaměstnaný. Proto: Jeden za všechny a všichni za jednoho. To je jejich celý program! A přitom každý rozumně uvažující člověk ví, že plná zaměstnanost prostě není možná. Vždyť v roce 2009 rezignovala EU i na 50procentní zaměstnanost. Práce je drahá sranda. Luxus, jaký si zkrátka nemůžeme dovolit. Ale jim je to jedno.

„Tuhle show řídíme my! Nezajímá nás jestli to má smysl. Nezajímá nás ani spravedlnost,“ křičel jeden z členů Konce do kamery obnoveného Info-cirkusu BBC mávaje vlajkou Arsenalu Londýn. „My jsme smysl. My jsme spravedlnost. My jsme dějiny. Konec dějin!“ K tomu komentáře netřeba. Jsou jako zvířata. Zahnívající tělo ukřižovaného komika Pierra Comunarda vozili dva dni pařížskými ulicemi s tabulkou „Končí sranda!“ A přitom pro ně tolik udělal. Tlilkrát jim rozdal smích a radost.

Ale teď už, vážení přátelé, šramotí v zámku mé cely klíč. Čas se naplnil a já jsem připraven zemřít. Sbohem. Lidé, odpouštím vám. Víím, že jste mě měli rádi. Víím to... Víím.

Váš David Uljanov, Televize Rossija.

V příštím čísle (vychází 31. července 2000)

si přečtete:

Vladimír Novotný
o Románu pro ženy

Rozhovor
Tomáše Koloce
s Martinem Karlíčkem

Fotografie
Filipa Lába

Na shledanou **příště!**